

Vlaams
Parlement

vergadering **C308**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 2 juli 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de blijvende knelpunten in de procedure voor de erkenning van buitenlandse diploma's – 2567 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over pesten op school – 2605 (2014-2015)	7
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stroomlijnen van het aanbod van onderwijs voor zieke kinderen – 2608 (2014-2015)	13
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over kinderen die zonder diploma het land moeten verlaten – 2616 (2014-2015)	16
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over specifieke opleidingen aan de faculteit Letteren van de KU Leuven – 2625 (2014-2015)	20
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het vroegtijdig ter beschikking stellen van examenresultaten – 2626 (2014-2015)	22
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vrijstelling van retributie voor beursstudenten – 2628 (2014-2015)	24
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de taalbeheersing van scholieren en studenten – 2687 (2014-2015)	26
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het effect van helpende ouders op de leerprestaties van jongeren – 2695 (2014-2015)	31

**VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de blijvende knelpunten in de procedure voor de erkenning van buitenlandse diploma's
– 2567 (2014-2015)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, minister, geachte leden, ik stel deze vraag omdat ik me binnen mijn parlementaire fractie bezighoud met inburgering en integratie. De erkenning van diploma's van mensen van buitenlandse oorsprong is dus natuurlijk een onderdeel van mijn belangstellingsgebied. Elk jaar kijk ik naar de jaarverslagen van het National Academic Recognition Information Centre (NARIC), omdat die voor mij interessante informatie opleveren. Zo kom ik dan af en toe in uw commissie terecht.

Uit het jaarverslag van NARIC blijkt dat voor het vijfde jaar op rij het aantal ontvangen aanvragen is gedaald. Er waren 3507 mensen die een erkenning vroegen van hun diploma. Dat zijn er 764 minder dan het jaar ervoor. In verhouding is dat toch een aanzienlijk aantal. Voor alle duidelijkheid moet ik er wel bij zeggen dat dit niet in alle segmenten van het onderwijs geldt. In het hoger onderwijs is die daling niet vastgesteld, dacht ik, maar wel in de rest, en in totaal is die daling aanzienlijk.

Om tot een volwaardige participatie aan de arbeidsmarkt van personen van buitenlandse afkomst te komen, is een toegankelijke en snelle procedure voor de erkenning van buitenlandse diploma's een knelpunt dat moet worden aangepakt. Ook in het verleden heb ik minister Smet daarover reeds een aantal keren kunnen ondervragen.

Ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) kaart deze problematiek steevast aan in zijn adviezen met betrekking tot hooggeschoolde nieuw- en oudkomers. De problematiek is ook ruimer dan enkel de erkenning van diploma's. Het gaat ook over het beleid ten aanzien van elders verworven competenties (EVC's), en dan gaat het vaak niet over hooggeschoolden, maar wel over lager geschoolde werkkrachten. Minister, zoals u zelf al hebt aangegeven, is het algemene uitgangspunt de vraag om tot een betere en meer geïntegreerde aanpak van erkenningen van buitenlandse kwalificaties en competenties te komen. Dat lijkt me logisch in een wereld waarin steeds meer bevolkingsbewegingen zijn vast te stellen.

U wou in dat verband onderzoeken op welke wijze een grotere focus op de arbeidsmarkt kan worden gelegd en op welke wijze de procedures korter en meer toegankelijk kunnen worden gemaakt. Het dalend aantal aanvragen roept de vraag op of de procedure, in tegenstelling tot wat u wilt bereiken, misschien minder toegankelijk is geworden. Dat is natuurlijk betalend geworden, maar als je dan gaat kijken naar het aantal vrijstellingen, dan schommelt dat rond de 60 procent. Ik denk dus niet dat alleen in die richting kan worden gekeken. Bij NARIC zelf geeft men op de website aan te denken dat die vermindering van het aantal misschien daarmee te maken heeft, maar als je ziet hoeveel vrijstellingen er zijn, dan durf ik toch te betwijfelen of dat wel een afdoende verklaring is.

Minister, hoe verklaart u de daling van het aantal erkenningen? Wat zijn volgens u de belangrijkste knelpunten in de huidige procedure? Welke acties onderneemt u om een en ander aan te pakken? Hoe wilt u komen tot een geïntegreerd beleid met betrekking tot de erkenning van buitenlandse diploma's, maar ook van de elders verworven competenties?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Mijnheer Kennes, vooral uw laatste vraag lijkt me een zeer interessante vraag. Dan gaat het over de erkenning van de elders verworven competenties en de elders verworven kwalificaties, niet alleen buitenlands, maar ook binnenlands. Als we die kwalificaties op dit moment een civiel effect willen geven, dan is het immers voor iedereen belangrijk dat we die daadwerkelijk meenemen, erkennen, kwalificeren en documenteren, zodat die mensen daarmee aan de slag kunnen gaan.

In het verleden is NARIC al een paar keer aan de orde geweest. Ik heb daarover ook al een vraag aan de minister gesteld, naar aanleiding van het Benelux-akkoord, waarbij de niveaugelijkwaardigheid automatisch werd erkend, maar niet noodzakelijk de inhoudelijke kwalificatie en de beroepskwalificatie. Ik wil er toch op wijzen dat men voorzichtig is als het gaat over het erkennen van elders verworven kwalificaties. We leven in één Europese ruimte en proberen naar aanleiding van Bologna binnen Europa te zorgen voor een maximale uitwisseling van kwalificaties. Dat klopt, maar zelfs al binnen Europa stellen we zeer grote verschillen vast. Ook in de rest van de wereld zijn er grote verschillen. We moeten er ons enigszins voor hoeden om een vorm van gemakkelijker maken te installeren. Begrijp me niet verkeerd: het gaat er niet om dat men dit moeilijker maakt voor de mensen in kwestie, maar we mogen de kwaliteitseisen die we vooropstellen, niet zomaar loslaten om de snelheid te verhogen.

Ik wil er eveneens op wijzen dat het voor een aantal beroepen niet alleen het diploma is dat van toepassing is, maar uiteraard ook de kwalificaties en de bekwaamheden die daarin zitten. Ik wil het concrete gegeven van de buitenlandse artsen aanhalen. Louis Ide heeft er in het verleden regelmatig op gewezen dat bij het uitoefenen van het beroep van arts het therapeutisch gesprek erg belangrijk is. Dat is zeer belangrijk. Je kunt nog zo'n goede arts zijn in Roemenië, Bulgarije of China, en daar alles goed beheersen, maar als je niet in staat bent om een goed therapeutisch gesprek te voeren met de patiënt, dan kun je die job eigenlijk niet naar behoren uitoefenen. Minister, ik vraag dus toch wel dat u bij de acties om die knelpunten aan te pakken, rekening zou houden met de opmerkingen die we u hierbij meegeven. Dat neemt echter uiteraard niet weg dat het belangrijk is te proberen mensen die hier zijn en die inderdaad een diploma hebben en ingeburgerd zijn, maximaal in te zetten op de arbeidsmarkt en hun kwalificaties te honoreren.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Voorzitter, minister, ik wil me aansluiten bij de vragen van de heer Kennes, want ik heb nog twee bijkomende vragen.

In uw beleidsnota lees ik dat de wederzijdse erkenning van diploma's een aspect kan zijn dat aan bod kan komen bij Asia-Europe Meeting (ASEM). Hebt u al gebruik gemaakt van dat forum om werk te maken van deze problematiek?

De heer Daniëls heeft al eerder een vraag gesteld over het advies van de SERV met een aantal concrete aanbevelingen. U zou een reactie sturen naar de SERV in samenspraak met de minister van Werk. Is dat ondertussen gebeurd? Kunnen we de reactie eventueel zien?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, dames en heren, mevrouw Soens, ik weet niet of ik die reactie al verstuurd heb. Ik zal het navragen. Als ik ze nog moet versturen, krijgt u allemaal een kopie. Als ik het al gedaan heb, ook.

Mijnheer Kennes, ik dank u voor de vraag. Er zijn meerdere elementen die de daling van het aantal erkenningsaanvragen kunnen verklaren. Zoals u weet, werden ze toegelicht in het jaarverslag. Ik geef ze u nog eventjes mee.

Er is het gegeven dat de gelijkwaardigheidsprocedures vanaf september 2013 betalend werden. Voor bepaalde doelgroepen, zoals mensen met een leefloon, inburgeraars, werkzoekenden met een trajectovereenkomst met de VDAB, bleef de procedure wel gratis. Het zou kunnen dat er een effect is van het feit dat anderen moesten betalen.

Het betalend maken van de procedure heeft er ook toe geleid dat minder dossiers worden doorverwezen of afgewezen omdat ze niet voor NARIC bestemd waren. De betrokken dossiers werden doorverwezen naar de Franse Gemeenschap of naar de bevoegde instanties voor gereguleerde beroepen. De aanvragen belanden zo steeds minder onterecht bij NARIC. Wie moet betalen, denkt er ook eerst over na. Er werden in 2014 minder aanvragen afgewezen of doorverwezen naar een andere instantie. Dat kan erop wijzen dat de aanvrager een beetje beter geïnformeerd werd.

NARIC ontving in 2014 nog 247 aanvragen voor het opmaken van attesten. Attesten worden opgemaakt voor houders van Vlaamse studiebewijzen die willen werken of studeren in het buitenland. Die attesten zijn meegenomen in de cijfers met het aantal aanvragen. In 2013 ontving NARIC nog 454 vragen voor het opmaken van attesten, het gaat dus over een daling met 46 procent. Ik zeg hier meteen al bij dat er minder doorverwezen zijn, dat verklaart al een deeltje van de daling.

Verder worden ook adviezen die NARIC verleent aan de dienst Studietoelagen geregistreerd als 'attesten'. Zo gaf NARIC in 2014 in 52 dossiers advies aan de dienst Studietoelagen. Vlamingen die een in het buitenland erkende opleiding volgen, kunnen ook een aanvraag voor studietoelagen indienen. NARIC bekijkt dan, voor de moeilijkere gevallen, of de opleiding erkend is. Na overleg met de dienst Studietoelagen bleek dat zij zelf een groot aantal van deze dossiers konden behandelen, wat een daling van 144 attesten impliceerde. Ook hier zit dus een effect dat we mee in rekening moeten brengen.

Er is ook een daling van overbodige dossiers omdat er wettelijke precedents zijn. Het gaat om studiebewijzen die automatisch gelijkwaardig zijn met het niveau van een Vlaams studiebewijs, met name de Nederlandse diploma's. Gelet op het automatisme hebben deze personen geen gelijkwaardigheid nodig maar dienden zij vaak toch een aanvraag in bij NARIC. Het aantal wettelijke precedents is door de verbeterde communicatie van NARIC ook dit jaar opnieuw een beetje gedaald. Sinds dit jaar is er ook de Beneluxbeschikking die dit automatisme verbreedt tot Luxemburg. Hoe bekender de automatische niveaugelijkwaardigheid wordt, hoe minder aanvragen er zullen komen.

Ik sta er ook altijd van versteld hoe weinig mensen weten wat er al bestaat aan niveaugelijkwaardigheid. We hebben nog veel werk te doen, maar wat er al is, is ook niet altijd gekend. Ik vind dat vreemd. We gaan ervan uit dat over de beslissing gecommuniceerd is, maar dat wil nog niet zeggen dat iedereen het weet. U ziet dat er in de NARIC-aanvragen een aantal aspectjes zitten die verklarende factoren zijn voor de daling. Die wou ik toch ook eventjes meegeven.

Ik kom tot de knelpunten. De beoordeling van buitenlandse diploma's is een heel complex gegeven dat wat expertise vraagt. Voor de beoordeling van de complexe hogeronderwijsdiploma's werkt NARIC-Vlaanderen samen met de Vlaamse universiteiten en hogescholen. Alle actoren doen er alles aan om de termijnen na te leven, maar het blijft moeilijk om alle stappen nog sneller te doorlopen. NARIC ontvangt ook vaak onvolledige dossiers. Om een correct onderzoek te kunnen voeren naar de gelijkwaardigheid zijn immers een aantal documenten vereist zoals diploma, studieprogramma en diplomasupplementen. Die documenten ontbreken

regelmatig in de initiële aanvraag en moeten dan opgevraagd worden, wat de doorlooptijd van de dossiers nadelig beïnvloedt.

Wat gaan we nu doen? De processen van NARIC-Vlaanderen werden begin 2015 integraal doorgelicht met bijzondere focus op de doorlooptijden. Op dit ogenblik wordt de implementatie voorbereid van de bevindingen uit de doorlichting. Dat gebeurt nu, op dit moment. Ondertussen zet NARIC ook zo veel mogelijk in op digitalisering van haar werking om de procedure te versnellen.

NARIC-Vlaanderen bekijkt ook, samen met de universiteiten en hogescholen, hoe de procedure voor de adviesverlening nog beter kan worden afgestemd. De procedure werd in september 2013 dus betalend. De middelen worden ingezet voor een betere adviesverlening. Intussen zijn NARIC-Vlaanderen en de instellingen opnieuw in overleg om de onderlinge afspraken nog te verbeteren.

Bij onvolledige dossiers worden de aanvragers door NARIC-Vlaanderen vrijwel onmiddellijk na ontvangst van het dossier, hiervan op de hoogte gebracht. Het is natuurlijk de verantwoordelijkheid van de aanvrager om de noodzakelijke documenten aan te leveren. Dat is een moeilijk aspect, over die wachtermijnen hebben wij niet veel controle op dit moment.

Uw laatste vraag, mijnheer Kennes, is inderdaad een heel belangrijke. Ik ben samen met minister Muylers van Werk volop aan de slag om een conceptnota voor te bereiden over EVC met de bedoeling te komen tot een geïntegreerd EVC-beleid. De valorisatie van buitenlandse kwalificatiebewijzen en competenties zullen een onderdeel uitmaken van dit geïntegreerd EVC-beleid. Om het organiseerbaar en financierbaar te houden is een studieopdracht uitgeschreven over mogelijke organisatie- en financieringsmodellen voor EVC. Ik verwacht eind juni 2016 de resultaten van deze studieopdracht.

Ik kan niet vooruitlopen op de agenda van onze regering, maar het is de bedoeling om de conceptnota nog goedgekeurd te krijgen voor we allemaal met vakantie gaan. Dat zou ook voor het parlement goed zijn, want dan hebt u tijdens de vakantie tijd om die eens rustig te bekijken. Het is een conceptnota, het zijn geen beslissingen. Dergelijke concepten vergen wat studie en bezinning.

Mevrouw Soens, nog iets over het advies van de SERV. Die brief zei me niets. Ik verneem dat het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) het advies gezien heeft en een insteek tot reactie heeft gegeven aan het departement. Het is nog niet bij mij beland. Ik kan u nog geen kopie bezorgen, het is nog hangende bij het departement. Ik weet ook niet hoe oud het al is.

Mevrouw Tine Soens (sp.a): Het is van november.

Minister Hilde Crevits: Dan hebben ze er veel tijd over gedaan. Ik zal het eens bekijken. Ik herinner me het advies, maar de reactie zei me niets. Het is heel goed dat u me deze vraag hebt gesteld. Het ligt niet bij mij, het is hangende bij de administratie. Ik kan me ook wel inbeelden dat AKOV er wat werk mee heeft. Het is moeilijk op te lossen allemaal.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, minister, ik wil u graag bedanken voor uw antwoord op mijn vier vragen. Ik begrijp dat er verschillende deelaspecten zijn die mee verklaren waarom er een daling is.

Ik onthoud ook dat u zegt dat er al heel veel geregeld is, maar dat dit nog te weinig bekend is, dat het nog beter zou moeten doorstromen. Dat is een belangrijke vaststelling.

Ik begrijp ook dat er nog een doorlichting moet worden geïmplementeerd. Het is even afwachten natuurlijk hoe de implementatie zal lopen.

De conceptnota kan inderdaad interessante lectuur worden in de zomer. Het is zeker iets om verder op te volgen.

Ik herhaal dat het feit dat 60,63 procent is vrijgesteld van de betaling die werd ingevoerd in 2013, niet de grote verklaring van de daling kan zijn. Destijds waren heel veel mensen ongerust dat het betalend maken velen zou afschrikken. Ik denk dat dat niet klopt als we zien hoeveel vrijstellingen er zijn. Het valt dus allemaal wel mee. En dat de middelen worden ingezet om de procedures te verbeteren, is ongetwijfeld ook een positief element.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over pesten op school – 2605 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Mevrouw Caroline Gennez (sp·a): Voorzitter, minister, collega's, ik wil het hebben over iets dat, helaas, steeds meer kinderen en jongeren op school meemaken, namelijk pesten. In elke klas zit er blijkbaar één kind dat elke week wordt gepest. In sommige gevallen is het zo erg dat het Kinderrechtencommissariaat één keer per schoolweek wordt ingeroepen om pesterijen te bedwingen wanneer ze uit de hand dreigen te lopen en dreigen te escaleren.

In een reactie zegt het Kinderrechtencommissariaat dat scholen nog steeds te weinig optreden tegen pesters. We hebben dit fenomeen al een paar keer bediscussieerd, niet alleen het pesten van leerlingen, maar ook van leerkrachten. Het onderzoek zegt toch dat het niet bij eenmalige akkefietjes blijft, dat pesten een structureel probleem wordt met herhaalde uithalen en zelfs met getraumatiseerde slachtoffers. Het is iets dat blijkbaar in onze maatschappij ingeworteld is geraakt. Kinderen houden er soms blijvende trauma's aan over. Bij die kinderen is er effect op de schoolprestaties, stress nestelt zich en ze zijn zodanig bezig met overleven in de groep, dat ze soms buikpijn of hoofdpijn of andere lichamelijke klachten hebben.

Slachtoffers hebben vaak het gevoel dat ze terecht komen in een omgekeerde wereld. Ze worden nog steeds geculpabiliseerd en belachelijk gemaakt. Ze worden ook niet altijd even goed begrepen. Onze zuiderburen in dit land hebben ondertussen een mobiele equipe opgericht die in crisissituaties kan worden uitgestuurd om de situatie te ontmijnen. Het Kinderrechtencommissariaat vindt dit een interessant denkspoor.

Minister, we hebben het ook al eens gehad over cyberpesten. Vaak is het een nog ergere vorm van pesten, het kan natuurlijk ook anoniem. Het betreft kinderen die elkaar via digitale weg echt geweld aandoen door het versturen van pestboodschappen en door het publiceren van vervormde foto's op het internet. Er worden zelfs oproepen gedaan tot geweld op bepaalde jongeren. Het grootste probleem is dat dit in anonimiteit gebeurt en dat ouders en leraren het probleem vaak pas oppikken als het bijna te laat of te laat is. Er zijn zelfs kinderen die tot zelfmoord overgaan.

Het is een nijpend probleem. Het is ook een dieperliggend probleem dat naar boven komt. De signalen zijn verontrustend. Het is wijdverspreid in de samenleving. Ik heb daarom een aantal concrete vragen voor u, minister.

Welke concrete acties zult u ondernemen om pesten op school tegen te gaan? Wat is daarbij de timing?

Wat zult u specifiek proberen te ontwikkelen tegen cyberpesten? Hoe denkt u de verschillende stakeholders in het onderwijs weerbaarder en alerter te maken inzake het fenomeen cyberpesten?

Hebt u zicht op de resultaten uit Wallonië met betrekking tot de mobiele equipes? Wat vindt u van dit instrument?

In oktober bespraken we de pestproblematiek al in de commissie. Toen liet u verstaan dat u sterk zou inzetten op 'peer mediation'. Zijn er ondertussen gesprekken opgestart met experts? Hebt u daar ondertussen een kader voor uitgewerkt om dit in de scholen te kunnen toepassen? Het is natuurlijk belangrijk dat het binnen een strikt kader gebeurt en dat men niet gewoon kinderen opzadelt met een verantwoordelijkheid die desgevallend het probleem kan versterken.

U stelde een geïntegreerde aanpak over beleidsdomeinen heen voor. Dat is uiteraard de enige juiste weg. Zijn er daarover al concrete resultaten?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis (N-VA): Voorzitter, minister, het zal u niet verbazen dat ik me heel graag aansluit bij de vraag van de collega. De cijfers duiden inderdaad aan dat het thema nog altijd heel belangrijk is. We moeten het heel hoog op de agenda laten staan. Gie Deboutte gaf in de krant al aan dat inderdaad één op vier jongeren te maken krijgt met pesterijen en één op twintig zou elke week worden gepest. Dat wil zeggen dat pesten in zo goed als elke klas aanwezig is. Dat zijn toch wel serieuze cijfers. We moeten er echt wel voor zorgen dat zowel directieleden als leerkrachten de nodige tools in handen krijgen om niet alleen aan een positief schoolklimaat te kunnen werken, maar om zeker ook kordaat te kunnen optreden tegen het pestgedrag. Het kan echt niet getolereerd worden dat pestgedrag voorkomt. Alle middelen om daar paal en perk aan te stellen, zullen moeten worden ingezet.

Een krachtadig antipestbeleid moet er natuurlijk ook voor zorgen dat wie slachtoffer is van pesten, voldoende steun krijgt van volwassenen. Volwassenen en leerkrachten met een bepaalde expertise moeten absoluut worden ingezet in begeleiding, ondersteuning en opvolging.

Wat we zeker niet achterwege kunnen laten, is de initiële lerarenopleiding. Er moet zeker aandacht zijn om de nieuwe, jonge leerkrachten die tools mee in handen te geven. Er moet ook een bijscholingsaanbod zijn voor leerkrachten en directieleden, want ze zullen in heel deze problematiek een cruciale rol spelen.

Ik heb nog een paar bijkomende vragen, minister, want tijdens de gedachte-wisseling met de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), was u er terecht van overtuigd dat er vandaag al heel wat kennis, ervaring en materiaal aanwezig is om het pesten aan te pakken, maar dat het gefragmenteerd is en dat het niet altijd duidelijk is wat kwalitatief is en wat niet. Hebt u er al zicht op wat de inspanningen hebben opgebracht om al die kwaliteitsvolle informatie op een overzichtelijke en laagdrempelige manier voor leerkrachten ter beschikking te kunnen stellen?

Kunt u ook een beetje uw visie toelichten op de manier om studenten in de initiële lerarenopleiding op te leiden om optimaal met deze pestproblematiek om te gaan?

Uiteraard kijk ik uit naar het antwoord op de vraag van mevrouw Gennez over samenwerking en over de afstemming op uw collega-ministers. U hebt er ook al

een aanduiding van gegeven. De Vlor-leden gaven al aan dat we er zo veel mogelijk partners binnen en buiten het onderwijs bij moeten betrekken om de pestproblematiek aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, minister, ik zal heel bondig zijn. Ik wens me volledig aan te sluiten bij de opmerkingen, vragen en bezorgdheden van mevrouw Celis en van mevrouw Gennez. Het is inderdaad belangrijk om ook in de lerarenopleiding nog eens te benadrukken dat dit een heel gevoelig en moeilijk thema is en dat eraan gewerkt moeten worden. Ik kijk uit naar uw antwoorden.

Mevrouw Kathleen Helsen (CD&V): We hebben al meerdere keren over dit probleem gesproken. Het is vrij duidelijk dat het belangrijk is dat leerkrachten niet alleen kennis overdragen, maar ook dat zij perfect weten hoe zij processen die zich afspelen in een groep als leerkracht mee kunnen sturen. Het is van groot belang om leerkrachten niet alleen aan te leren hoe zij kunnen inspelen op een pestsituatie, maar ook hoe zij van de eerste dag de groepsvorming in een klas kunnen beïnvloeden en hoe zij daarin sturend kunnen optreden. De klastitularis kan daarin een belangrijke rol spelen, maar een team moet die groepsvorming volledig dragen.

Vandaag wachten we nog veel te veel tot er zich problemen voordoen en gaan we te weinig bewust om met het feit dat groepsbeïnvloeding perfect mogelijk is vanuit een leidinggevende functie als leerkracht. Leerkrachten in opleiding worden daarin onvoldoende getraind. Zij krijgen lessen in klasmanagement, maar dat is een totaal ander aspect dan het begeleiden en aansturen van groepen. Daar ligt voor ons een grote uitdaging.

Ook het samen opvolgen van een groep en hoe een groep als groep evolueert is van belang. In de klassenraden komt dat zeer weinig aan bod als een element waarbij een team bekijkt hoe het een rol kan spelen in het vormen van een klasgroep. Het is wel goed geweten wat de mogelijkheden zijn en wat er kan gebeuren, en hoe dat moet gebeuren om dat te beïnvloeden, maar het gebeurt vandaag te weinig aan de basis. Vooral door het feit natuurlijk dat er zoveel andere dingen moeten gebeuren binnen de school en binnen het beperkte aantal uren dat mensen aanwezig zijn, maar het is een belangrijk element waarvoor er in de toekomst wel aandacht mag zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u voor deze zeer interessante vraag. Ik onderschrijf trouwens alles wat hier is gezegd.

Mevrouw Gennez, ik behandel een aantal van uw vragen samen omdat hierover sinds de vorige vraag een traject is gelopen. Op 26 februari 2015 hebben we hier een bespreking gehad. Mevrouw Celis was vragende partij. Wij hebben daarna niet stilgezeten. Er was heel overleg, onder andere met de koepels en de centrumnetten, de inspectie, de administraties, de kabinetten Onderwijs, Welzijn, Sport, Jeugd en Media, experts, aanbieders van 'peer mediation' en de Vlaamse Scholierenkoepel.

Binnen de Vlor werd intussen het gevraagde 'overlegplatform welbevinden en preventie van pesten op school' geïnstalleerd. Dat platform legt de focus op het voeden van verantwoordelijkheid, kennisdeling en informatie-uitwisseling. In dit platform werden onder andere ook experts cyberpesten opgenomen. De installatie en eerste vergadering van dit overlegplatform vonden plaats op 29 juni 2015, dat is dus een paar dagen geleden.

Met de Vlaamse Scholierenkoepel zijn we in overleg rond een traject vanaf volgend schooljaar, met als inzet het gebruikmaken van de kracht van jongeren en de rol van 'peer mediation' daarin, waarover we op 15 december ook een studiedag organiseren. Tegen dan maken we ook een gebruiksvriendelijke versie van de handleiding 'Whole school approach' en passen we hierbinnen duidelijk de plaats van 'peer mediation'. Collega's, het is evident dat 'peer mediation' niet betekent dat we de leerlingen aan hun lot overlaten. Dat is een welomkaderd gebruik maken van de krachten die ze hebben. De Vlaamse Scholierenkoepel wil zich daar voluit op gooien. Ik bekijk nu of ik personeel kan vrijmaken om hen daarbij te ondersteunen. Als de dynamiek van daaruit kan uitgaan, moeten we dat ondersteunen. Mevrouw Helsen, de leerkrachten en het team zijn natuurlijk cruciaal, maar de leerlingen zelf kunnen, als het gaat over schoolklimaat, ook wel wat positiefs teweegbrengen.

Ook in het participatietraject met de ouderkoepels voor de nieuwe beheersovereenkomsten worden welbevinden, pesten en cyberpesten meegenomen. Ik vind het cruciaal dat ook de ouderkoepels voldoende aandacht besteden aan het thema.

Voor wat betreft de inspectie werd intussen hun enquête naar het welbevinden losgekoppeld van de doorlichtingen en meegenomen in de 'Ronde van Vlaanderen' die mijn administratie in mei doorheen de Vlaamse provincies deed. Momenteel werkt men aan een gezamenlijke nota met het departement over hoe er tijdens een doorlichting meer aandacht kan zijn voor het waarborgen van de rechten en plichten van leerlingen. Elke school moet daar op een gestructureerde wijze werk van maken.

In 2012 werd al in beperkte mate rekening gehouden met het mentale welbevinden in de driejaarlijkse indicatorenmeting van het gezondheidsbeleid in Vlaamse scholen door het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ), maar in de bevraging die dit najaar start, zal dit als volwaardig thema worden meegenomen. Over de synergiën tussen de verschillende beleidsdomeinen en het ontsluiten van kennis en informatie over geestelijke en sociale gezondheid lopen de gesprekken nog.

Cyberpesten is wat mij betreft deel van alles wat we ondernemen om pesten tegen te gaan. Al het voorgaande is daarop dan ook van toepassing. Specifiek met betrekking tot cyberpesten wordt intensief samengewerkt met het kenniscentrum Mediawijsheid, dat ook een onderwijsdossier over cyberpesten ontwikkelde. Volgend schooljaar zetten we deze samenwerking voort rond onder andere cyberpesten en socialemediagebruik op school en het project ouderkindcommunicatie van de Odisee-hogeschool met betrekking tot sexting, dat is het verspreiden van seksueel getinte foto's via onder andere sociale media, en cyberpesten.

Over het 'e-safety label', dat ik in februari lanceerde en waarbinnen ook cyberpesten een plaats heeft, organiseren we op 22 september een studiedag voor geïnteresseerde scholen. Daarnaast kunnen scholen ook altijd een infoavond voor ouders organiseren over het thema 'Onze kinderen veilig online' of 'Cyberpesten... Pesten in een modern jasje', samen met De Gezinsbond en Child Focus. Mevrouw Helsen, dit aanbod is er ook voor leraren, in de vorm van gerichte infosessies. U vindt hierover alles op de website www.veiligonline.be.

Mevrouw Gennez, ik heb de resultaten uit Wallonië niet omdat de mobiele equipes er pas vanaf dit schooljaar actief zijn. Het decreet dateert van 21 november 2013 en trad in werking op 1 september 2014, maar de omzendbrief dateert van 26 augustus 2014. We hebben nu dus net een schooljaar gehad. Die teams worden niet alleen ingezet voor pesten, maar evengoed voor het tegengaan van schooluitval en spijbelen. In de conceptnota 'Spijbelen en schooluitval' hebt u gezien dat wij een

Vlaamse spijbelambtenaar willen aanstellen. Dat kan de voorbode zijn van mobiele teams. Ik ben er nog niet uit, maar u kunt mij daar uw inzichten over geven, of we dat spijbelen daarin mee moeten integreren of niet. We hebben dat in de conceptnota over vroegtijdig schoolverlaten en spijbelen samengenomen omdat ook Werk daarbij is betrokken. Dat is één lijn, spijbelen houden we daaruit weg. In Wallonië zet men die teams ook in voor pesten. Ik ben er niet uit omdat ik dat iets heel specifiek vind. Ik weet niet of je dat zomaar in één team kunt steken. Zodra er een verslag is van de Waalse werking, zullen we dat uiteraard met jullie delen.

Wat geldt voor pesten, geldt ook voor spijbelen: heel wat taken worden op dit ogenblik al opgenomen door de Centra voor Leerlingenbegeleiding: gesprekken met leerlingen en ouders, werken aan oplossingen. Ik wil dat niet wegtrekken. Dat moet zeer dicht bij de scholen blijven. De scholen kennen de context, de klas, de leerlingen. Ik weet niet of het goed is om daar een brigade die van ver komt op af te sturen. Ik heb daar wat moeite mee. Ook onze spijbelambtenaar is niet een brigade die naar de scholen gaat. Hij brengt de goede voorbeelden die er al zijn in een aantal steden in Vlaanderen samen om te bekijken hoe we dat voor heel Vlaanderen kunnen vertalen. Het is een beetje anders, maar – en dat is dan het positieve – bij sommige moeilijke situaties zou het misschien kunnen helpen. Ik ben dus benieuwd naar de resultaten.

De Vlaamse Regering keurde vorige week de conceptnota 'Samen tegen schooluitval' goed. Dat was gefocust op vroegtijdige schoolverlaters, op het tegengaan van spijbelen en op het garanderen van het leerrecht. Onder dat laatste wordt natuurlijk ook gefocust op het welbevinden van kinderen en jongeren. Zo komt de problematiek van het pesten zijdelings ook aan bod. Maar dat is niet de corebusiness van die nota. Je kunt dat daar niet helemaal onder steken, je moet vermijden dat je daarmee te breed gaat. Maar er zijn potentieel natuurlijk wel linken.

Specifiek voor het personeel werd in de schoot van de begeleidingscommissie van het convenant 'Preventie en bescherming in het Vlaams onderwijs' een ad-hocwerkgroep voor psychosociaal welzijn opgericht. Die kwam op 24 juni 2015 voor het eerst samen. Deze werkgroep zal voorstellen formuleren om scholen te versterken in hun beleid rond het voorkomen van psychosociale risico's. In het najaar moet dan ook ons beleidsplan 'Geweld, pesten en ongewenst seksueel gedrag op school' worden geactualiseerd. Dat moet sowieso, gezien de recent gewijzigde wetgeving waarin onder andere aandacht wordt gevraagd voor stress en burn-out. Dit staat wat los van de vraag, maar het gaat over pesten en welbevinden tussen leraars.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Mevrouw Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik ben het ook eens met alles wat u hebt gezegd. Dat treft dus. We hebben een niet-conflictueuze, harmonieuze strijd tegen pesten nodig.

U vroeg naar ons inzicht met betrekking tot het aan elkaar koppelen van pesten, spijbelen en mobiele teams. Bepaalde spijbelaars zitten wel aan het eind van de keten van gepest worden, maar dat dekt niet de totale problematiek. Mijn aanvoelen is toch om dat als een aparte problematiek te beschouwen en niet te veel te mixen op dit vlak.

Ik vond het interessant dat u de inspectie vraagt om bij doorlichtingen meer aandacht te hebben voor het schoolklimaat. Daar is de pestproblematiek zeer nauw mee verbonden. Hebt u er al enig zicht op hoe de inspectie dat eventueel denkt aan te pakken? Het is goed om daarvoor in de beheersovereenkomst met de ouderkoepels aandacht te vragen. Ik kijk ook uit naar de studiedag met de Vlaamse Studentenkoepel die u aankondigt op 15 december 2015. Misschien

kunnen we het daar ook hebben over de mobiele teams en de eerste evaluatie in Wallonië, of we daarmee kunnen experimenteren of aan de slag gaan.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis (N-VA): Minister, ik zei daarnet dat het zeer belangrijk is dat directieleden en leerkrachten de nodige tools en kennis in handen kunnen krijgen om aan de slag te gaan. U hebt heel wat elementen opgesomd die daar zeker in positieve zin kunnen toe bijdragen. Het is belangrijk dat leerlingen worden betrokken bij de creatie van een positief schoolklimaat, maar slachtoffers moeten kunnen terugvallen op professionele hulp met volwassenen. Daar blijf ik toch op hameren. Ik heb ter voorbereiding van deze vraag nog eens de brochure van Pax Christi gelezen. Daarin staat heel wat achtergrond in verband met 'peer mediation'. Er wordt gezegd dat het een goede methode is als het gaat om het oplossen van ruzies bij spelen of bij roddelen, maar absoluut niet bij ernstig pestgedrag, geweld en strafbare feiten. Die zijn van een heel andere orde dan ruzie bij het spelen, het afpakken van spullen of wat dan ook. Het is zeer belangrijk dat er een aanspreekpunt is, en dat er een zeer goed opgeleid team is binnen de school om aan de slag te gaan met de slachtoffers van pesten en met de pesters. Het kan niet alleen van leerlingen komen – wat u in uw antwoord trouwens niet hebt gezegd.

De instrumenten die u hebt opgesomd en de data van de vergaderingen die al hebben plaatsgevonden: daar zal wel een opvolging voor komen. Wij zullen daarover te gepasten tijde zeker nog wel iets kunnen vragen of er over horen.

Mevrouw Kathleen Helsen (CD&V): Minister, u hebt heel veel informatie gegeven over wat er allemaal gaat gebeuren. Die informatie zal op verschillende manieren ter beschikking worden gesteld.

Vanuit mijn hulpverleningspraktijk, waarbij ik nogal wat problematische situaties van die aard heb mogen oplossen, weet ik dat het cruciaal is om vooral vaardigheidstraining te geven aan leerkrachten. Dat leer je immers niet via het bijwonen van een sessie. Tussen weten en doen, goed doen, is er vaak een wereld van verschil. Dat vergt dus echt vaardigheidstraining voor alle leerkrachten, niet van één leerkracht, niet van een klastitularis. Alle leerkrachten zijn hierbij betrokken. Ze moeten ter zake samen een strategie uitwerken en worden getraind in het hanteren van moeilijke situaties, waaronder een pestproblematiek in de klas. Ik wil erop aandringen om die vaardigheidstraining echt op de agenda te zetten. Er is al heel veel informatie gegeven over pesten, maar daar op een gepaste manier op reageren, dat is een ander paar mouwen.

Dan is er de vraag of we de spijbelproblematiek en de pestproblematiek moeten koppelen. Er doen zich allerlei probleemsituaties voor. Van cruciaal belang is dat elke situatie die zich voordoet, in groepsverband op een goede manier wordt geanalyseerd. Dan kunnen er meerdere problematieken aan bod komen, en dan moet gewoon van situatie tot situatie worden bekeken welke de noden zijn en welk gepast antwoord er moet worden gegeven. Soms zal een spijbelproblematiek gekoppeld zijn aan een pestproblematiek, in andere gevallen zal dat niet zo zijn. Dat vraagt dus maatwerk. Dat moet breed worden bekeken, niet eng.

Moet er een brigade externen worden ingezet? Dat deed me denken aan de discussies die we hebben gehad over de krachten die speciaal vanuit de geestelijke gezondheidszorg extra zijn ingezet om in een onderwijscontext ook met betrekking tot geestelijke gezondheidszorg te werken. Mensen met expertise op het terrein hebben dat toen afgeraden, omdat ze vonden dat dit weinig resultaat zou bieden. We hebben dat als overheid wél gedaan en we moeten nu tot de conclusie komen dat er inderdaad andere dingen nodig zijn om de juiste resultaten te bereiken. Mijn pleidooi is dus: investeer in de leerkrachten, die bij die leerlingen staan en die bij die pestproblematiek staan. Daar is het te doen, niet bij een aantal experts die dat

gaan opnemen. Natuurlijk moeten leerkrachten worden begeleid en opgeleid door experts. Dat is hoognodig. Zij zullen het echter moeten doen, elke dag opnieuw, in de klas, in vele klassen. Zolang zij niet hebben geleerd hoe ze daar correct op moeten reageren, continu, elke dag opnieuw, met het hele team, dan zal de problematiek zeer moeilijk aan te pakken zijn. Ik denk dat zeer goed is geweten wat er moet gebeuren, maar het moet dus gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Ik wil even op een aantal opmerkingen reageren. Mevrouw Helsen, ik ben het ten gronde helemaal met u eens. Onze leerkrachten moeten dergelijke problemen kunnen aanpakken, en wellicht beter dan vandaag. Met betrekking tot de experts, al dan niet in mobiele teams, ben ik het niet met u oneens, maar als die in Wallonië al actief zijn, dan zou ik toch wel graag eens zien wat ze nu precies doen, hoe dat precies in zijn werk gaat, en met welke resultaten. Ik kan me immers voorstellen dat, als een gepest kind of een gepeste jongere geen gehoor vindt in de school, misschien omdat hij zelf wordt gezien als een lastige leerling, in laatste instantie een externe bemiddelaar misschien wel handig is. Daarom zeg ik vanuit mijn intuïtie nog niet meteen ja of neen tegen zo'n mobiele teams.

Een brug naar spijbelen kan interessant zijn. Daarin wil ik u bijtreden. Ik zou echter een brugje willen maken naar de rechtspositie van de leerlingen, en dan vooral naar het sanctiebeleid.

Ik krijg immers te horen in de sector dat het sanctioneren van leerlingen soms wel een beetje de pan uit rijst, en dat dit in sommige gevallen lijkt op het pesten van leerlingen door het lerarenkorps. Ik maak dit brugje omdat ik daarover ook eens mijn licht heb opgestoken bij de kinderrechtencommissaris. Ik wou weten of het aantal klachten over het sanctioneringsbeleid de voorbije jaren is toegenomen. Hij had de indruk van wel.

Voorzitter, als ik mag, wil ik één getuigenis geven, over een geval in de kleuterklas. Een peutertje van drie jaar had een ongelukje. Ze had in haar broek geplast, denk ik. Omdat de ouders van dat meisje geen reservekleden hadden meegegeven, moest het kind als straf kleren aandoen die te groot waren, voor een jongen waren en waarbij er een gat in de broek zat. Dat was een straf, en dat werd zo door de juf gezegd, voor de klas. De ouders waren zeer gechoqueerd daardoor. Dat is natuurlijk anekdotiek, maar als ik hoor hoe zulke dingen kunnen gebeuren... Ik was daar zeer door getroffen. Een klein kind kan zich toch niet verweren op zo'n moment. Mijn reflex was ook meteen: hoe kan een leerkracht die zoiets doet, nu aan de kinderen zeggen dat ze elkaar niet mogen pesten, als ze dat zelf doet? In de loop van dit jaar heb ik wel meer dergelijke zaken gehoord, gelukkig niet heel veel, maar toch. Ik vind dus dat men de zaken in hun totaliteit moet bekijken, niet om het ene te verdrinken in het andere, integendeel. Ik wil de collega's bijtreden: investeren in de leerkrachten is cruciaal op dat punt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stroomlijnen van het aanbod van onderwijs voor zieke kinderen – 2608 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Minister, u keurde onlangs een subsidie goed van 1 miljoen euro voor de structurele ondersteuning van Bednet. Onze fractie is

zeer blij dat dit eindelijk is gebeurd, dat zieke kinderen nu ook op een structurele manier onderwijs kunnen genieten. Bednet heeft de afgelopen jaren al meer dan 1000 langdurig zieke kinderen via SIO (synchroon internetonderwijs) ondersteund om samen met klasgenoten op afstand de lessen te kunnen blijven volgen. Als ze dan genezen zijn en opnieuw bij de klas kunnen aansluiten, dan zijn ze eigenlijk niet weggeweest, althans virtueel niet.

Dat heeft succes: ongeveer negen op tien kinderen die Bednet gebruiken, kunnen samen met hun vrienden overgaan naar het volgende jaar. Als je dus de pech hebt ziek te zijn, dan komt er niet nog eens de pech bovenop dat je ook nog eens je klasgenoten kwijt bent. Zeker mentaal is dat belangrijk.

Naast Bednet zijn er ook nog een aantal andere initiatieven en mogelijkheden waardoor langdurig zieke kinderen zo optimaal mogelijk onderwijs kunnen volgen. Zo is er het type 5-onderwijs voor kinderen die zijn opgenomen in een ziekenhuis of preventorium, en is er het zogenaamde tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH), waarbij langdurig zieke kinderen thuis of op hun verblijfplaats vier uur per week les krijgen vanuit de school waaruit ze vertrokken. Daarnaast bestaan er nog een aantal vrijwilligersorganisaties, zoals School & Ziekzijn, waarbij de lesgever aan huis komt of, indien nodig, naar het ziekenhuis.

Minister, op welke manier worden de ouders momenteel geïnformeerd over al die verschillende mogelijkheden? Ziet u mogelijkheden tot stroomlijning of samenwerking, zodat de middelen die worden aangewend maximaal ten goede komen van die kinderen, en eigenlijk minimaal voor overheadkosten of andere structurele zaken van die verscheidene organisaties moet worden gebruikt, zodat er eigenlijk een vorm van dubbel werk zou zijn?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, geachte leden, aangezien elk aanbod van onderwijs aan zieke kinderen en jongeren vooropgestelde criteria hanteert, lijkt het me in de eerste plaats onze opdracht om via de omzendbrieven de scholen daarover zeer duidelijk te informeren. Pas dan is een goede informatiedoorstroming naar de ouders gegarandeerd. Ook scholen moeten dus in eerste instantie zeer goed geïnformeerd zijn. Voor TOAH is een opname in het schoolreglement verplicht. Directies moeten daarnaast ook ouders van frequent en langdurig zieke kinderen individueel informeren over het bestaan van de mogelijkheid tot het organiseren ervan. Zoals u zelf zei, hebben langdurig of chronisch zieke kinderen en jongeren en tienermoeders vanaf 1 september onder bepaalde voorwaarden ook recht op SIO. *(Opmerkingen)*

Dat is inderdaad de afkorting van synchroon internetonderwijs. Dat is iets anders dan het steunpunt. Tja, nieuwe minister, nieuwe betekenis van de afkortingen. *(Gelach)*

Bednet is daarvoor onze partner en in het subsidiebesluit wordt opgenomen dat het hiertoe een informatiecampagne moet opstarten. Scholen zijn vanaf volgend schooljaar ook verplicht om ouders wier kind in aanmerking komt voor SIO, hierover in te lichten. Ik gebruik hier nu bewust het woord 'verplicht', wat ik eigenlijk zelden doe, omdat ik het ook wel belangrijk vind dat ze het daadwerkelijk doen. Het is immers al erg genoeg voor kinderen dat ze door allerlei omstandigheden of ziekte niet naar school kunnen gaan.

Daarnaast maakt de vernieuwde website <http://onderwijs.vlaanderen.be/toah> het voor de scholen makkelijker om informatie over dat thema terug te vinden. Via de website proberen we op een zeer laagdrempelige manier aan informatie-uitwisseling te doen met ouders. We verwijzen daarbij ook naar andere initiatieven voor zieke kinderen, bijvoorbeeld vrijwilligersorganisaties zoals School & Ziekzijn. Tegelijk zetten we ook in op sensibilisering en een goede communicatie met

alle betrokken partijen, van de school tot de medische instanties. Samen met het Platform van Onderwijs aan Zieke Leerlingen in Vlaanderen (POZiLiV) loopt een tweejaarlijkse info- en communicatiecampagne. Het departement werkt hieraan mee en levert ook themagericht een bijdrage aan elke studiedag. Via POZiLiV worden zowel de medische sector als het onderwijsveld, maar ook het grote publiek geïnformeerd. Daar komt ook een informatiefolder uit voort, die in zeer grote oplage wordt verspreid.

Ik kom tot de stroomlijning. Met onze regelgeving met betrekking tot onderwijs aan zieke kinderen en jongeren willen we in overleg met alle partners maatwerk mogelijk maken. Een aantal ondersteuningsvormen versterken elkaar. Er is ook een zekere overlapping in de doelgroepen, maar er zijn ook een aantal verschillen eigen aan de doelgroepen. Er is dus sowieso een doorsnede, maar er zijn ook specificiteiten. Dat belet niet dat de verscheidene maatregelen deel uitmaken van een beleid dat coherent moet zijn en dat we ook kritisch mogen bekijken, zodat alle leerlingen die langdurig of chronisch ziek zijn, maximaal lessen kunnen blijven volgen als een medische diagnose dat toelaat en ze aan een aantal specifieke voorwaarden voldoen. Mijnheer Daniëls, volgend schooljaar ligt de uitdaging sowieso bij de optimale implementatie van SIO in het geheel.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben al blij dat u eigenlijk aangeeft dat de ouders actief worden geïnformeerd. Dat lijkt me cruciaal. Wanneer je als ouder wordt geconfronteerd met een langdurig ziek kind, dan moet er immers veel gebeuren en is het laatste waar je nog tijd voor hebt, het onderzoeken hoe dat nu verder moet.

U geeft aan dat verder te zullen uitrollen en implementeren. Dat vind ik ook goed. We hebben ook gesuggereerd of het niet mogelijk is om alles op één plaats samen te brengen. Omdat we daar allemaal actief in zijn, weten we allemaal zeer duidelijk wat SIO, TOAH, School & Ziekzijn en Bednet zijn, maar voor ouders klinkt dat als Chinees, zeker als elke onderwijsminister eigen afkortingen introduceert. Tja, u hebt de deur opengezet.

Het lijkt me goed te bekijken of we niet naar één punt kunnen gaan, waarbij er vanaf het ogenblik dat een kind ziek is of ziek wordt – wat duidelijk zal zijn, want dan zal dat kind met zijn rijksregisternummer in een ziekenhuis terechtkomen –, informatie wordt verschaft over hoe dat gaat. Dan moeten scholen daar ook niet over nadenken. Dan is duidelijk welk soort onderwijs voor dat kind raadzaam is, op welke manier dat wordt georganiseerd en tot wie men zich moet wenden. Dat is toch een advies dat mijn fractie bij dezen graag wil geven.

Minister Hilde Crevits: Ik ben het daar volkomen mee eens. Ik heb gezegd het van belang te vinden dat er actief wordt geïnformeerd, maar op de website van de administratie over tijdelijk onderwijs aan huis voor zieke kinderen moet sowieso alles staan wat bestaat. Die wordt desgevallend nog wat geüpdatet. Ik denk dat Bednet daar nog niet actief op staat. Dat moet het portaal zijn waar men alles kan vinden.

Wat u vervolgens zei, vind ik eigenlijk nog crucialer: zodra de hulpverlening op gang komt, moeten vooral zij allemaal goed zijn geïnformeerd over wat er kan. Dat moet een automatisme worden. Er is ook geen sprake van concurrentie. Afhankelijk van de diagnose bij het kind en de mogelijkheden die er zijn, kan het dat al dan niet aan huis volgen. Wij zorgen er sowieso voor dat alle informatie op de website wordt gebundeld. U bent die website waarschijnlijk ook al aan het bekijken, met al de blokjes. Dat kan wat helderder. U hebt gelijk: er moet één punt komen, en we zorgen daar ook zo snel mogelijk voor.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Dat was eigenlijk ook enigszins mijn opmerking. Daar vind je eigenlijk enkel het tijdelijk onderwijs aan huis. De ziekenhuisscholen vind je er niet terug, de vrijwilligersorganisaties vind je er niet terug en Bednet vind je er ook niet terug.

Minister Hilde Crevits: Dat komt in orde. Dat moet ook gebeuren. U mag dat ook niet onderschatten. In deze budgettaire moeilijke tijden is het een hele organisatie geweest om ervoor te zorgen dat het allemaal kan gebeuren. We hebben dan die middelen wat verschoven. Het zit nu op één punt. Het zal nu ook goed moeten werken. We moeten ervoor zorgen dat elk kind dat het recht opent, daar ook gebruik kan van maken, en dat daarvoor ook budgettaire in alle nodige middelen wordt voorzien. Ik vind persoonlijk dat het au fond mee in de open end zou moeten zitten. Het is natuurlijk persoonlijke ondersteuning voor kinderen die in een bepaalde situatie zitten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over kinderen die zonder diploma het land moeten verlaten – 2616 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Koen Daniëls

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen (CD&V): Voorzitter, minister, geachte leden, Zonderwijs is een organisatie van leerkrachten die zich engageren voor leerlingen die worden uitgeprocedeerd uit ons land. Veel van die leerlingen zijn meerdere jaren naar school gegaan in Vlaanderen en hebben zich weten te integreren. Een aantal van hen is zelfs in België geboren. Het is voor die kinderen niet gemakkelijk om met die situatie te worden geconfronteerd. Het psychosociaal welbevinden van kinderen op de vlucht ligt dan ook heel erg laag. Uit een onderzoek uit 2012 bij 164 teruggekeerde kinderen in Kosovo blijkt dat bijna de helft van de kinderen depressief is, dat een op vier suïcidaal is en dat voor meer dan de helft de uitwijzing de verschrikkelijkste ervaring in hun leven was, wat begrijpelijk is.

Het Kinderrechtencommissariaat schreef in samenwerking met Zonderwijs een nota. Eerder deden ze in het dossier 'Heen en retour. Rechtspositie van kinderen op de vlucht' uit 2013 al aanbevelingen aan de Vlaamse overheid, die ze nu herhalen in een zeer recent uitgebrachte knelpuntennota, namelijk dit jaar in juni. Zo vragen ze de samenwerking te stimuleren tussen onderwijs, opvanginitiatieven en de betreffende migrantengemeenschappen in Vlaanderen, om te komen tot een aanbod dat kinderen en jongeren op de vlucht helpt de band met hun land en cultuur van herkomst te behouden of te verwerven. Het Vlaamse onthaalonderwijs focust nu immers op integratie in de Vlaamse samenleving, maar als leerlingen worden teruggestuurd naar het land van herkomst zonder de taal en cultuur daar te kennen, zijn ze opnieuw ongeletterd.

Een andere aanbeveling betreft het behalen van een diploma. Met een diploma in de hand staan jongeren sterker als ze worden uitgewezen, om ook in hun land van herkomst verder aan de slag te kunnen gaan.

Daarom vraagt het Kinderrechtencommissariaat om, in overleg met de federale overheid, te onderzoeken onder welke voorwaarden voor jongeren die een bevel kregen om het grondgebied te verlaten, en hun gezin, de verblijfsvergunning tijdelijk verlengd kan worden om hen in staat te stellen hun opleiding in België af te ronden. In de nota doen ze een aantal concrete voorstellen.

In december 2014 beloofde u om samen met staatssecretaris voor Asiel en Migratie Theo Francken overleg te plegen en om met een gezamenlijk overlegplatform te starten waar leerkrachten van Zonderwijs mogen aanschuiven.

Minister, is er al een overleg geweest tussen u en de staatssecretaris voor Asiel en Migratie en welke afspraken zijn er ondertussen gemaakt?

Wat is uw visie op de concrete aanbevelingen van het Kinderrechtencommissariaat die opgenomen zijn in de nota van juni? Plant u concrete acties in opvolging van deze aanbevelingen?

Hoeveel kinderen werden in de schooljaren sinds 2012 uitgewezen die in Vlaanderen school liepen zonder dat zij hun diploma behaalden?

Het is ook interessant om te bekijken of dat gebeurde in het derde trimester of eerder.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Collega's, twee zaken zijn niet onbelangrijk. Ik snap de vraag van mevrouw Helsen, maar het federale migratiebeleid heeft op dit moment tot doel om mensen zo snel mogelijk duidelijkheid te geven. Dat is een cruciaal onderdeel. We moeten ervoor zorgen dat mensen en gezinnen zo snel mogelijk weten waar ze aan toe zijn. In de toekomst zal er hopelijk iets veranderen aan het aantal kinderen dat hier al jaren schoolloopt en die dan plots worden uitgewezen. Een snel en duidelijk beleid zal daar veel goed aan doen. We mogen mensen geen valse hoop meer geven.

We mogen ook niet blind zijn voor het volgende. De vorige federaal minister van Migratie, mevrouw De Block, en nu ook de betrokken staatssecretaris, zijn strenger gaan kijken naar mensen die wegens medische redenen toch in België zouden willen blijven. Ze bekijken dit kritisch. Bij een aantal mensen was dit echt de reden en dan moesten we ervoor zorgen dat ze hier de beste zorgen konden krijgen. Helaas maakten ook een aantal mensen er misbruik van. Ik wil er gewoon op wijzen dat we in het voorstel dat wordt gedaan, waarbij kinderen en jongeren en heel het gezin dan toch hier kunnen blijven, moeten opletten dat kinderen niet gebruikt worden om op de ene of de andere manier een verblijfsrecht in België uit te lokken. Ik druk me nu wat cru uit, maar we merken dat kinderen op allerlei manieren helaas soms worden gebruikt en uitgebuit om bepaalde doelen na te streven.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Helsen, ik verwijs naar alles wat hierover in het verleden al werd gezegd. Ik kan u melden dat Zonderwijs, de onderwijsverstrekkers en het Kinderrechtencommissariaat een nota hebben uitgewerkt die concrete voorstellen op tafel legt. Op 10 juli, dat is over acht dagen, zal hierover overleg plaatsvinden tussen mijn kabinet, het kabinet van staatssecretaris Francken, Zonderwijs, het Kinderrechtencommissariaat en de vertegenwoordigers van de onderwijsverstrekkers. Mijn adjunct-kabinetschef zal er ook aanwezig zijn. Dit wordt sowieso vervolgd. We laten het niet los.

De staatssecretaris en ik verschillen op een aantal punten van mening, maar ik begrijp zijn positie ook. Wat de heer Daniëls zei, is natuurlijk ook juist, er moet voor worden gezorgd dat er geen misbruiken zijn. We zitten anderzijds met een aantal situaties van kinderen die hier al heel lang zijn. Als zij dan midden in een schooljaar te horen krijgen dat ze weg moeten, dan is dat een heel vervelende toestand. We moeten in dezen ook de nuances zien. Ik ben minister van Onderwijs, ik ben niet bevoegd voor asiel en migratie. Voor mij is het evident dat ik pleit voor het universeel recht op onderwijs voor elk kind. Dat recht geldt zeker voor minderjarigen en het geldt ook voor kinderen en jongeren uit gezinnen die het bevel krijgen om het grondgebied te verlaten. Ik moet dat bekijken vanuit het recht op onderwijs.

Vanuit de onderwijswereld is er een heel sterke vraag om te vermijden dat leerlingen die het bevel krijgen om het grondgebied te verlaten, shockeffecten op die kinderen zou veroorzaken. Dat is niet zo aangenaam. Ik heb al voorgesteld, hier in de commissie, maar ook aan de staatssecretaris om te bekijken of het niet mogelijk is om het vertrek uit te stellen tot op het einde van het schooljaar. We hebben er vrij open over gesproken. Het creëert natuurlijk ook nieuwe problemen: als men dan in beroep gaat, kunnen ze zo in een carrousel geraken dat er iedere keer kan worden verlengd tot het einde van het schooljaar. Ik bespaar u de details, maar er zijn ook potentieel negatieve effecten.

Sowieso staan er in de nota van de kinderrechtencommissaris en Zonderwijs een aantal bijkomende voorstellen. Ze gaan verder dan het uitstel van het vertrek tot het einde van het schooljaar. Mijn administratie is al die voorstellen aan het analyseren. Sowieso is er op 10 juli een groot overleg waarbij we de hele problematiek nog eens van dichtbij moeten bekijken.

Ik kan u geen gegevens bezorgen over het aantal kinderen dat uitgewezen is zonder een diploma te behalen. De scholen hebben immers geen zicht op het verblijfsstatuut van hun leerlingen. Zij worden niet op de hoogte gebracht van een bevel om het grondgebied te verlaten, noch van een eventueel uitstel van vertrek. Ik vind dat heel vreemd, want zoiets heeft impact op een school en op een klas. Scholen worden niet gewaarschuwd. Ook voor de kinderen van de klas is het vreemd dat er plotsteling eentje weg is. Ik geef gewoon de bestaande regelgeving weer.

Dit wordt dus vervolgd. Mijn zorgen zijn een beetje anders dan die van de staatssecretaris, maar we moeten proberen om een consensus te bereiken. We hebben al een keer heel goed naar elkaar geluisterd, ook naar de wederzijdse bezorgdheden.

Ik ben ook met de staatssecretaris naar Arendonk geweest. Ik was er onder de indruk van het project voor leerplichtjongeren die zonder begeleiding bij ons aankomen. Ik heb er een paar gezien. Ze spreken geen woord Nederlands, communiceren is heel moeilijk. Om ze dan toch in een fatsoenlijk traject te steken, is er het project My Future. Het is gebaseerd op vrijwilligheid. Eigenlijk zou elke jongere die aankomt en de leerplichtleeftijd nog heeft, dit moeten volgen. Het is heel nuttig. Ze leren skills, ze leren zich goed te beredderen. Het zijn allemaal zaken die een meerwaarde betekenen als ze terugkeren. Zo kunnen ze de paar maanden dat ze hier zijn, toch nog zinvol invullen. Het gaat om jongeren van 17 jaar die snel weg moeten als ze 18 jaar zijn. Met het project kunnen ze die termijn overbruggen. Ik geef u dit alleen maar mee. Het heeft minder met deze vraag te maken, maar de toestand waarin niet-begeleide minderjarigen bij ons aankomen, is echt indrukwekkend. Voor mij was het weer een bewijs dat de papieren theorie minder indruk maakt dan de realiteit.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik ben tevreden te horen dat er voor u een ander verhaal in het overleg zit dan voor de staatssecretaris, dat het voor u over het recht op onderwijs gaat. Ik zou u met klem willen vragen om het kind inderdaad centraal te stellen.

De heer Daniëls verwijst naar ouders die kinderen misbruiken. We mogen dat in geen geval toelaten. Ik vind het van groot belang om de kinderen centraal te stellen en om echt te kijken hoe we op een menswaardige manier een problematische situatie kunnen aanpakken.

De aanbevelingen van het Kinderrechtencommissariaat in samenwerking met Zonderwijs vertrekken echt van het kind en houden rekening met wat voor de ontwikkeling van kinderen belangrijk is. Ook al worden ze uitgewezen, ze moeten toch ook kansen krijgen om op een andere plaats op een geestelijk gezonde

manier hun leven voort te zetten. We moeten hen in die moeilijke situaties op een goede manier begeleiden.

U zegt ook dat we bij de kinderen die hier aankomen, moeten vaststellen dat het heel aangrijpend is hoe alles zijn verloop krijgt en in welke moeilijke omstandigheden deze kinderen moeten voortleven.

U geeft ook aan dat scholen niet op de hoogte zijn van het plotse verdwijnen van kinderen die ingeschreven zijn. Ik zou willen vragen of het mogelijk is om dat element ook op te nemen met staatssecretaris. Het is voor onze scholen van belang om te weten dat hun kinderen verdwijnen, maar ook voor de leerlingen die achterblijven. Het zijn schrijnende toestanden. Soms komt een heel dorp in beweging voor mensen die uitgewezen worden nadat ze hier al een aantal jaren zijn, volledig geïntegreerd zijn, participeren aan een gemeenschapsleven waarbij de kinderen ook meedraaien en echt een positieve bijdrage leveren aan onze samenleving. Mensen begrijpen niet hoe het komt dat zij nog worden uitgewezen. Vaak is het heel ingrijpend voor een school dat het gebeurt, maar soms ook voor een hele dorpsgemeenschap. Het is goed dat een school daarvan op de hoogte wordt gebracht zodat ze dit ook op een goede manier kan begeleiden en ook de nazorg in de klas kan verzorgen. Zoiets is niet enkel dramatisch voor de kinderen die moeten vertrekken, maar het is ook voor de kinderen die achterblijven, heel ingrijpend. Ook zij zitten met veel vragen over wat er gebeurt met hun klasgenoot. Dit moet juist geplaatst kunnen worden.

We hebben het hier vaak over het belang van welbevinden op school. Onlangs hadden we het in het licht van de werkingsmiddelen nog over het belang van het geven van boterhammen op school om een minimum aan welbevinden te hebben om tot leren te komen. Dit is een situatie waarin het welbevinden volledig weg is in een klas. We moeten er ook aandacht voor hebben en de gepaste begeleiding aanbieden. We vragen dus om dit zeker mee te nemen en om te vragen hoe we er beter aan kunnen tegemoetkomen.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Helsen, ik kan niet namens de staatssecretaris spreken, maar ik weet wel dat hij pedagoog is van opleiding en dat hij bijgevolg niet ongevoelig is voor schoolse zaken.

Als ik me niet vergis, staat in de omzendbrief dat de school op de hoogte wordt gebracht door de politiediensten. Dat loopt niet altijd zoals het moet, laat staan tijdig, laat staan op een manier dat er nog iets mee kan gebeuren. Ik zou vanuit onze fractie de suggestie willen doen om een vorm van automatische verwittiging te organiseren, misschien vanuit de Dienst Vreemdelingenzaken, aan de school. Zo weet de school wat er gaat gebeuren.

Het mag niet tijdens de schooltijd. Nu interpreteren de politiediensten dat op verschillende manieren. Een schoolvakantie, een stage, de opvang voor of na de school: is dat schooltijd of niet? We moeten daarover misschien duidelijkheid creëren zodat het niet kan voorvallen dat het gebeurt tijdens een schoolreis, want dat is niet de bedoeling, ook niet die van de staatssecretaris.

Minister Hilde Crevits: Er zijn al een aantal engagementen genomen. Het mag niet op de weg van en naar de school. Na Pasen mag men het schooljaar sowieso uitdoen.

Over het feit dat de scholen niet verwittigd worden of niet altijd correct, is er een voorstel uitgewerkt. Ik heb trouwens zelf die suggestie gedaan. Op 10 juli kunnen we bespreken hoe dit verder uitgewerkt en verbeterd kan worden.

Er is ook een voorstel om een telefoonlijn te openen. Dat moet dan een lijn zijn van de school naar de Dienst Vreemdelingenzaken, niet omgekeerd. Het is oké

dat de scholen verwittigd worden, maar het moet de bedoeling zijn dat de school met vragen kan bellen naar de dienst en niet dat de dienst belt om van alles te vragen aan de school. Ook dit wordt mee bekeken op 10 juli.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over specifieke opleidingen aan de faculteit Letteren van de KU Leuven – 2625 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, het studentenblad Veto werd hier in de commissie al een aantal keer aangehaald als aanleiding voor een vraag. Dat is ook het geval voor deze vraag om uitleg. Veto opende de editie van maandag 3 mei 2015 met een verontrustend beeld van de financiële toestand van de faculteit Letteren van de KU Leuven. Naast het traditionele aanbod biedt de faculteit een aantal unieke opleidingen aan, maar die kunnen helaas maar weinig studenten bekoren. Op die manier kan de faculteit uiteraard niet genieten van de schaalvoordelen waarvan andere, grotere faculteiten met meer studenten wel kunnen genieten. Bovendien haalt de faculteit ook geen voordeel uit het interne verdelingsmechanisme van de KU Leuven.

Vanwege de schaarse middelen dreigt de faculteit op droog zaad gezet te worden of wordt de kwaliteit van de opleidingen negatief beïnvloedt. Veto vermeldt ook dat de nood dermate hoog werd dat zelfs voorgesteld werd om een deel van de FWO-middelen (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek) te gebruiken voor de reguliere financiering van de facultaire werking.

De opleidingen die vanwege het geldgebrek in het oog van de storm komen, zijn onder andere Sinologie, Japanologie, Slavistiek en Arabistiek. Deze opleidingen hebben uiteraard een grote meerwaarde voor de samenleving. Ze vormen studenten tot experts in exotische talen en culturen en het valt op dat net deze talen een steeds groter aandeel in de wereldeconomie krijgen.

Minister, overweegt u om in de evaluatie van het Financieringsdecreet extra aandacht te besteden aan kleinschalige opleidingen met een uniek karakter?

Hoe past u deze heel specifieke opleidingen in een gerationaliseerd aanbod? Kunnen deze opleidingen afzonderlijk bestaan of niet?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik voel me een beetje aangesproken door de vraag, want enige jaren geleden heb ik Klassieke Talen gestudeerd aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Ondertussen is die studierichting opgedoekt – in feite kort na mijn afstuderen. *(Gelach)*

Ik was op een bepaald moment dus een van die bedreigde diersoorten in Vlaanderen. Het aantal klassieke filologen wordt steeds geringer. Ik heb al vaak, tijdens en na mijn studie, de discussie moeten voeren over het nut van die opleiding. Er wordt gevraagd wat je er in hemelsnaam mee kunt doen behalve Latijn en Grieks geven. Het is zo ver gekomen dat ik in het parlement beland ben, dat is inderdaad penibel.

Los van mijn persoonlijke situatie, kan ik u vertellen dat het ook aan de VUB een issue is. Taal- en Letterkunde is niet de meest rendabele faculteit, als we dat zo

mogen zeggen. Het zijn opleidingen die weinig middelen binnenhalen via onderzoek, minder dan bijvoorbeeld de faculteiten Toegepaste Wetenschappen en Wetenschappen, en al helemaal niet via patenten.

Ik ben me ervan bewust dat dit een moeilijke discussie kan worden, ook in het licht van de rationalisering die er al geweest zijn en die er eventueel nog zullen komen. Ik wil een pleidooi houden voor een heel sterk en divers academisch weefsel in Vlaanderen. Wie een sterke samenleving wil, een open en diverse samenleving zoals die er nu is, en die ook als dusdanig wil erkennen, moet daar achter staan. Wie de kenniseconomie op een diverse en sterke manier wil ondersteunen, dus niet alleen door een leger te vormen van handelsingenieurs, juristen en toegepaste wetenschappers, maar met tal van andere profielen, moet daar achter staan. Wie die samenleving wetenschappelijk sterk wil vormen, niet alleen door de interesse van mensen aan te wakkeren voor allerlei exotische zaken, maar ook om expertise op te bouwen in die zaken, moet daar achter staan. Een heel divers academisch weefsel is belangrijk, evenals een diversiteit aan opleidingen. We mogen er geen verarming van krijgen.

Dat kunnen we ons niet veroorloven als Vlaanderen een topregio wil zijn in Europa. Mocht er aan bepaalde universiteiten twijfel ontstaan over de wenselijkheid om bepaalde studierichtingen te behouden en te ondersteunen, dan zou ik hen willen aanraden om Martha Nussbaum te lezen, 'Not For Profit'. De vertaalde titel is 'Niet voor de winst'. Daar kunnen zij wat inspiratie opdoen om te begrijpen dat je onrechtstreekse winst kunt behalen uit dingen die initieel geen winst lijken op te leveren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De decretaal voorziene en daar ook bepaalde evaluatie van het Financieringsdecreet is intussen afgerond. Een specifieke analyse omtrent kleinschalige opleidingen was daarin niet voorzien. Het financieringssysteem houdt in feite ook geen rekening met de grootte van een opleiding: instellingen krijgen financiering voor opgenomen en verworven studiepunten, het maakt niet uit of dat is voor studenten in grote of kleine opleidingen.

Op instellingsniveau is er een sokkelfinanciering, maar die houdt dan weer rekening met de schaal van de instelling, niet van de individuele opleidingen. Als het gaat over de financiële leefbaarheid van kleine opleidingen, moet je veeleer gaan kijken naar de interne allocatiemodellen van instellingen.

In de evaluatie van het Financieringsdecreet zijn die interne allocatiemodellen enkel bestudeerd met het oog op de puntengewichten voor de professionele bacheloropleidingen. Het decreet voorziet een analoge oefening voor de universiteiten tegen 1 januari 2018.

In het kader van de rationalisatie van het opleidingsaanbod heb ik aan de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) de opdracht gegeven om concrete voorstellen inzake rationalisatie en transparantie uit te werken. Ik wil mij nu nog niet uitspreken of bepaalde opleidingen al dan niet passen, maar ik ben wel van mening dat het perfect mogelijk moet zijn voor een instelling om unieke opleidingen met een beperkt aantal studenten te blijven aanbieden, zeker als die een maatschappelijke meerwaarde hebben of als er vanuit de maatschappij vraag naar is.

In alle oefeningen die er in het verleden al zijn gebeurd omtrent rationalisatie is daar ook steeds rekening mee gehouden. Ik verwijs bijvoorbeeld naar het werk van de commissie-Soete in 2008.

Zoals ik al aangaf, past de financiële leefbaarheid van zulke opleidingen vooral binnen het interne allocatiemodel van een instelling. Het spreekt voor zich dat de

instelling steeds moet kunnen garanderen dat deze opleidingen ook voor een kleine groep studenten zeer kwaliteitsvol worden aangeboden. In de praktijk doen ze daarbij een beroep op manieren om het aanbod toch efficiënt te houden. De studenten van zo'n kleine opleiding hebben bijvoorbeeld niet altijd apart les, maar sluiten voor veel onderdelen aan bij grotere groepen. Het gebeurt ook dat instellingen voor kleine opleidingen nauwer met elkaar samenwerken.

Dit wordt dus geëvalueerd. Het heeft met een intern allocatiebeleid te maken. Maar rationalisatie hoeft zeker niet te betekenen dat kleine opleidingen verdwijnen.

De VLUHR moet nu een aantal voorstellen doen. Ik denk dat de voorzitter van de VLUHR zeer geschikt zou zijn om dat proces te trekken. Ik heb begrepen dat hij dat wil doen. Wij horen hier de komende weken meer over.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp·a): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik vind het positief dat u aandacht blijft hebben voor die kleine maar toch belangrijke opleidingen. Ik vermoed dat we nog een aantal jaren zullen moeten wachten op die evaluatie van de interne allocatiemechanismen bij de universiteiten. Ik kijk er in elk geval al naar uit.

Ik wil afsluiten met een citaat van Confucius, dat wel toepasselijk is voor deze vraag: "Studeren en je in je interesses bekwamen, is dat niet iets om vrolijk van te worden?"

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Minister, dank u voor uw positief antwoord. Ik ben hoopvol voor de toekomst. Mochten onze universiteiten die kleine studierichtingen in stand willen houden en nog meer samenwerkingsverbanden moeten zoeken, dan zal het voor bepaalde studierichtingen moeilijk worden. Als alleen de KU Leuven bepaalde zaken organiseert, zullen we wellicht moeten kijken naar Nederland. De Nederlanders zijn ook een beetje streng aan het worden voor kleine studierichtingen. Misschien kunnen we daar gaan naar een uitwisseling van studenten of naar een samenwerking op de een of andere manier. Maar dan is de fysieke afstand vrij groot. Wie weet hebben ze daar wel oren naar.

Voorzitter, we zullen toch eens moeten samenzitten met de Nederlandse commissie Onderwijs. Het zou wel eens interessant kunnen zijn om over diverse thema's te praten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het vroegtijdig ter beschikking stellen van examenresultaten – 2626 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp·a): Het regeerakkoord vermeldt dat deze Vlaamse Regering de doorgedreven flexibilisering in het hoger onderwijs zal aanpakken. In Onderwijsdecreet (OD) XXV stonden al enkele aanpassingen om de negatieve gevolgen ervan aan te pakken. Zo werd de grens om bindende studiematregelen op te leggen, naar 60 procent verhoogd en ook de instellingen zelf zijn druk bezig met hun examenreglementen te wijzigen.

Studenten verliezen bij het heroriënteren vaak tijd met het wachten op examenresultaten. De resultaten van de examens die in januari werden afgelegd, worden vaak pas eind februari ter kennis gebracht aan de studenten. De VUB lanceert nu een initiatief om reeds tijdens de examenperiodes examenresultaten online beschikbaar te maken. Of het daadwerkelijk gebeurt, hangt af van de invoer door de titularis en het doorboeken ervan door de faculteit. De resultaten zijn bovendien geen officiële resultaten, want die worden uiteraard pas bekendgemaakt op de proclamatie.

Een vroegere bekendmaking van examenresultaten kan een positieve invloed hebben op de heroriëntatie van studenten, aangezien ze daarvoor dan gebruik kunnen maken van de intersemestriële vakantie en dan nog niet begonnen zijn aan het tweede semester.

Minister, wat vindt u van dit initiatief? Is dit voor uitbreiding vatbaar bij de andere instellingen van het hoger onderwijs? Bent u van mening dat dit initiatief een invloed kan hebben op een betere heroriëntering van studenten?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Ik heb mij over deze werkwijze geïnformeerd. Op de VUB kunnen de studenten nu al bepaalde zaken consulteren. Via hun account op 'My VUB' kunnen ze hun punten zien. De titularis van het vak geeft de punten in op een databank. Bijgevolg kunnen de studenten daar vrij snel een zicht op hebben. De mededeling die erbij komt, is uiteraard dat de punten indicatief zijn. Het voordeel van deze aanpak is dat er snel fouten of bugs kunnen worden gedetecteerd. Een student is op die manier soms – vaak ook niet – op de hoogte van zijn cijfers, en kan zo een inschatting maken. Als er bijvoorbeeld ten onrechte staat dat hij afwezig was, of er staat een sterke onvoldoende waar de student vond dat het examen goed verliep, dan wordt dat snel opgelost. Dat is wel handig. De puntenlijsten zijn niet rechtsgeldig op dit moment. Maar het is wel handig. Ik kijk uit naar de evaluatie van dit initiatief en hoe het verder gebruikt kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Krekels (N-VA): Zonder mij uit te spreken over het initiatief, vind ik dat dit toch nog altijd iets is van de autonomie van de instellingen zelf. Ik wil toch een kleine kanttekening maken omdat ik niet vind dat het beslissen van het al dan niet vroeger bekendmaken van punten zou mogen afhangen van of bepaald worden door een eventuele heroriëntering. Studenten die aan de examens meedoen, hebben wel een gevoel of het goed of minder goed is gegaan. Zij kunnen voor zichzelf wel de kanttekening maken of zij zich daar al dan niet voor 100 procent voor hebben ingezet. Wanneer de inzet er niet geweest is, en derhalve misschien ook de interesse niet, dan zou die heroriëntering daarvan af moeten hangen in plaats van van het al dan niet vroeger bekendmaken van de punten. Als dit systeem al dan niet wordt ingevoerd, kan de redenering niet zijn dat dit moet om heroriëntering van studenten mogelijk te maken. Dat zou toch een andere discussie moeten zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Met het decreet van 21 maart 2014 tot aanpassing van enkele hogeronderwijsbepalingen die de organisatie en controle van het onderwijs faciliteren en de plan- en implementatielasten verminderen, kortweg het Vereenvoudigingsdecreet, was het de bedoeling om de complexiteit rond de bevoegdheden van de verschillende examencommissies weg te schrijven. In de nieuwe regelgeving is het zo dat de docent de examenresultaten voor een bepaald opleidingsonderdeel vastlegt en niet langer de examencommissie. Formele examencommissies zijn enkel nog vereist in bijzondere omstandigheden, bij deliberaties en in voorkomend geval bij het toekennen van graden. Dat wil dus

zeggen dat de instelling de scores van studenten in feite onmiddellijk kan bekendmaken en studenten dus sneller kunnen inschatten waar ze aan toe zijn en eventueel sneller de keuze kunnen maken om te heroriënteren.

Het initiatief van de VUB is dus mogelijk dankzij het Vereenvoudigingsdecreet en positief als het de student sneller zicht doet krijgen op zijn of haar situatie. Ik neem aan dat de VUB daarbij zal opletten dat het gaat om stabiele en correcte resultaten. Ook moet de universiteit erover waken dat de communicatie naar de studenten vlekkeloos verloopt. Zij hebben immers baat bij snelle duidelijkheid, maar zitten niet te wachten op een hoop extra stress of onzekerheid tijdens de examenperiode. Het is ook best dat het examenreglement goed aangeeft wanneer en hoe de resultaten beschikbaar worden. Het concreet bepalen van die modaliteiten behoort tot de autonomie van elke instelling.

Studenten zijn – toch meestal – volwassen mensen van wie we mogen verwachten dat ze hun situatie een beetje kunnen inschatten en dat ze hun opties kunnen afwegen. Snelle en duidelijke informatie over hun resultaten kan hen daarbij helpen. Zolang ze die informatie niet hebben, beschikken ze eigenlijk niet over een goede basis om eventueel te kiezen voor de overstap naar een andere opleiding. In sommige gevallen kan een snelle feedback studenten wel degelijk helpen om betere keuzes te maken. Niet onbelangrijk: die snelle feedback kan ook positief zijn en bijvoorbeeld een onterecht slecht gevoel na een examen corrigeren en de student in kwestie opnieuw motiveren. Het kan variëren van student tot student, en ook hoe die daar dan mee omgaat.

Studenten hebben recht op begeleiding: ze moeten altijd de kans hebben om over hun resultaten terug te koppelen naar bijvoorbeeld het monitoraat of de studiebegeleiding. Het zal dus altijd zoeken zijn naar een evenwicht tussen snelle feedback en goed overdacht advies omtrent de studieloopbaan. Maar dat lijkt me nu eenmaal eigen aan het evenwicht dat moet worden gevonden en waar zowel studenten als instellingen steeds naar moeten zoeken in het omgaan met examens en resultaten.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Dank u, minister, voor uw antwoord. Het is inderdaad positief dat studenten op die manier sneller zicht hebben op waar ze aan toe zijn. Het moet uiteraard niet gebruikt worden voor een heroriëntatie, maar het kan een student wel helpen, zeker als dat voor de intersemestriële vakantie gebeurt, waardoor ze toch wel extra tijd hebben om op zoek te gaan naar een alternatief.

Het is belangrijk dat u zegt dat er een evenwicht moet zijn tussen de snelle feedback en correcte informatie. We willen natuurlijk niet dat studenten keuzes gaan maken op basis van informatie die dan later niet juist blijkt te zijn.

Ik hoop dat ook andere universiteiten willen overwegen om het voorbeeld van de VUB te volgen, zodat studenten in elke instelling vlugger zicht krijgen op hoe hun examens zijn geweest.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vrijstelling van retributie voor beursstudenten – 2628 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): De nieuwkomerstaks is een kwestie die ik al een aantal keren heb aangekaart, onder andere in de plenaire vergadering en door middel van een schriftelijke vraag. Eind mei kreeg ik antwoord op mijn vraag over de retributie voor buitenlandse studenten.

Minister, u rapporteerde in uw antwoord over een ontmoeting tussen uw kabinet en het kabinet van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie op 30 maart 2015, en u legde de volgende boodschappen voor: "In het algemeen blijven wij voorstander van een algemene vrijstelling voor buitenlandse studenten en onderwijsstaf. De retributie betekent immers een bijkomende administratieve en financiële drempel voor de internationale mobiliteit, en weegt dan ook minstens onrechtstreeks op de inspanningen die wij als overheid leveren voor de internationalisering van het hoger onderwijs via de algemene financiering van het hoger onderwijs."

En twee: "In de geest van overweging van de staatssecretaris dat het niet het doel is van de retributie om middelen die door andere overheidsinstanties ter beschikking worden gesteld af te leiden, menen wij dat minstens zeker de Vlaamse beurssystemen moeten worden vrijgesteld via een specifieke regeling." U somt dan de beurssystemen op.

Een week voor het antwoord op mijn schriftelijke vraag werd de kwestie aangekaart in de commissie voor Binnenlandse Zaken, Algemene Zaken en Openbaar Ambt van de Kamer. De staatssecretaris liet zich daar toen ontvallen dat hij niet geneigd was om studenten vrij te stellen van de retributie, laat staan alle beursstudenten. Het enige positieve in het verslag van die zitting is het feit dat de staatssecretaris geen zin heeft in een vestzak-broekzakoperatie met het geld dat bedoeld is voor ontwikkelingssamenwerking. De staatssecretaris had dus blijkbaar weinig oren naar de uw boodschap van eind maart.

Minister, vond er na 30 maart nog een ontmoeting plaats tussen uw kabinet en het kabinet van de staatssecretaris? Zo ja, wat is het resultaat van dat overleg? Welke studenten worden nu vrijgesteld van de retributie en welke niet?

Bent u tevreden met de aanpak van de staatssecretaris of bent u nog altijd van mening dat de retributie nog steeds haaks staat op de inspanningen van de Vlaamse overheid met betrekking tot de internationalisering van het hoger onderwijs?

Ik dank u.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, er zijn inderdaad nog contacten geweest waarbij we – of althans ik – dezelfde boodschap hebben gegeven. Uit het laatste contact – vorige week nog – hebben we vernomen dat op het niveau van de kabinetten van de Federale Regering de bespreking loopt over een aanpassing van het KB inzake de retributie voor verblijfsaanvragen. Bij deze bespreking wordt, zo is mij gemeld, technisch en budgettair onderzocht hoe het KB kan worden versoepeld met betrekking tot de categorie van de studenten.

We zijn nog niet tot een akkoord gekomen. Het dossier wordt dan ook verder besproken. Vanuit Vlaanderen hebben wij in ieder geval aangeboden verdere technische info te verstrekken over Vlaamse beurssystemen en cijfers over buitenlandse studenten en staf in Vlaanderen.

Ik vind het een goede zaak dat men het dossier op federaal niveau grondig bekijkt. Het is wel mijn visie dat de retributie een bijkomende administratieve en financiële drempel is voor de internationale mobiliteit. Er is een hele discussie geweest over al het personeel. Mij interesseerde het vooral dat die studenten op

dezelfde voet worden behandeld. Ik zou het eigenaardig vinden dat het anders zou zijn naargelang je een federale of een Vlaamse beurs zou krijgen.

Daarom ben ik in elk geval gewonnen voor een algemene vrijstelling van retributie voor buitenlandse studenten. De onderhandelingen lopen nog. We moeten nog zien waar we zullen landen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Mevrouw Tine Soens (sp-a): Wordt dus vervolgd. Minister, ik ben blij dat de beslissing nog niet is gevallen om studenten sowieso uit te sluiten van de vrijstelling. Ik ben blij dat u zegt dat er nog wordt onderhandeld over die versoepeling voor die studenten. Gaat dat dan over alle studenten of enkel over de beursstudenten die zowel een federale als een Vlaamse beurs krijgen?

Uiteraard deel ik uw visie dat studenten sowieso moeten worden vrijgesteld, maar liefst ook het onderwijspersoneel. Het liefst wordt die tax gewoon afgeschaft.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Soens, dat moeten we nog zien. Sowieso moeten minstens alle beursstudenten worden vrijgesteld. We zullen zien waar we geraken. Voor mij is alle studenten ook goed. Vaak komen ze naar hier met een beurs. Dat is de grootste groep.

We zullen zien hoe dat verder evolueert. U kent mijn standpunt daarover. Het uwe is nog een beetje breder. Ik begrijp dat. U zit ook in de oppositie. Het mijne is ook al iets breder dan waar we tot nu toe zijn geraakt. *(Opmerkingen van mevrouw Tine Soens)*

Ik vind dat ook cruciaal. Er is al een verlaagde bijdrage voor de studenten, maar wat mij betreft mag ze weg.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de taalbeheersing van scholieren en studenten – 2687 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis (N-VA): Voorzitter, uit onze vroegere tijd zult u zich wel herinneren dat taalbeheersing een zeer belangrijk gegeven is. Het artikel in De Morgen en Het Laatste Nieuws begon als volgt: "Waar hangt de alarmbel, zodat ik er eens hard aan kan trekken?" Het waren de woorden van een ongeruste lector over het lage taalniveau van zijn studenten tijdens de examens.

De problematiek is zeker niet nieuw. Leerkrachten van zowel het secundair onderwijs als het hoger onderwijs merken al langer dat hun leerlingen en studenten het vaak moeilijker hebben om zich juist uit te drukken, zowel in de geschreven als in de gesproken taal. Het is immers een grote bezorgdheid dat het gemiddelde geletterdheidsniveau van jongeren met een diploma secundair onderwijs naar beneden gaat.

Uit de meest recente PIAAC-resultaten (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) bleek zelfs dat 25 procent van de laagst presterende jongeren met een diploma secundair onderwijs op hetzelfde

geletterdheidsniveau presteert dat men zou mogen verwachten na de eerste graad van het secundair onderwijs.

Er worden verschillende oorzaken aangehaald voor deze problematiek. Professor taalkunde Cuvelier gaf in het artikel aan dat studenten zich vaak niet voldoende kunnen uitdrukken omdat ze niet genoeg woordenschat hebben of omdat ze de vaste uitdrukkingen amper kennen. Anderen zoeken het ook bij de attitude van de studenten. Professor Delarue gaf aan dat studenten vaak niet beseffen dat men op een examen niet dezelfde taal moet gebruiken als tijdens een Facebookgesprek met vrienden.

De KU Leuven organiseert daarom sinds enkele jaren een taalscreening voor eerstejaarsstudenten waarbij ze feedback krijgen over hun taalniveau. Wie slecht scoort op deze test, doet het gemiddeld minder goed tijdens de examens. Een student die een voldoende hoog taalniveau bezit aan het begin van zijn opleiding, vergroot daarmee zijn kansen in het hoger onderwijs.

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) riep in een advies van 18 december 2014 nog op voor een versterking van het geletterdheidsonderwijs in het leerplichtonderwijs omdat de verwachtingen op het vlak van geletterdheid in onze maatschappij voortdurend stijgen, terwijl het niveau spijtig genoeg daalt. Een voldoende taalbeheersing is trouwens ook een van de voorwaarden voor een volwaardige participatie op de arbeidsmarkt en aan onze maatschappij.

Minister, wat zijn uw indrukken bij de berichten vanuit het werkveld dat de taalvaardigheid van onze leerlingen en studenten erop achteruitgaat? Wat zijn daarvan volgens u de oorzaken?

Zult u bij de herziening van de eindtermen voldoende inzetten op het versterken van de kennis en beheersing van het Nederlands? Op welke manier ziet u dat?

In uw beleidsnota kondigde u aan het Plan Geletterdheid te willen evalueren in 2016. Kunt u een tussentijdse stand van zaken geven met betrekking tot uw inspanningen om de geletterdheid bij jongeren te verhogen? Welke maatregelen zult u nemen? Plant u nog andere maatregelen om het taalniveau van onze leerlingen en studenten te verhogen?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Die taalbeheersing van scholieren en studenten is al lang een bezorgdheid van mij. Ik vrees dat die de voorbije jaren is achteruitgegaan. Ik denk dat we niet bang mogen zijn om daarover te praten. Je zou nogal snel kunnen worden gebrandmerkt als iemand die altijd verwijst naar 'de goede oude tijd'. Dat is helemaal niet wat ik wil doen.

Net zoals ik voorstander ben van het in stand houden van bepaalde opleidingen omdat ze voor kwaliteit en diversiteit zorgen in de academische wereld, vind ik ook dat een goede taalbeheersing ontzettend belangrijk is, ook voor wie het hoger onderwijs moet aanvagen. Als je als 18-jarige geen verhandeling kunt schrijven met een aantal meervoudige samengestelde zinnen of als je die zinnen niet kunt begrijpen wanneer je een tekst leest, dan hebben we een probleem. Goed kunnen argumenteren is een vaardigheid die je nodig hebt in tal van beroepen en situaties doorheen heel je leven als jongere en als volwassene. Sterk in het leven staan is ook sterk ter taal zijn.

Mijns inziens zijn we jaren geleden in de fout gegaan door zaken als zinsleer te schrappen uit het programma van de lagere school. De lagere school is de plaats bij uitstek waar je je als leerling gemakkelijk nieuwe en abstracte zaken eigen kunt maken. Je leert het op een manier aangepast aan je leeftijd. Je gebruikt

kleurtjes en maakt heel veel oefeningen. Je bouwt op van eenvoudig naar moeilijk, en daar wordt tijd voor genomen. Dat is eruit gevallen.

In het lager middelbaar zijn de oefeningen ook zeer eenvoudig, maar moet je ze continu herhalen, zowel in het vak Frans als in het vak Nederlands. Diegenen die Latijn studeren, hebben een voetje voor. Het zijn straks de enige leerlingen die nog zullen weten wat een samengestelde zin is en die ze correct zullen kunnen formuleren en analyseren.

Al diegenen die mij komen zeggen dat Latijn en Grieks elitair zijn, stuur ik wandelen met die argumenten. Je kunt veel zeggen over de vaardigheden die je moet opdoen op school. Je kunt eindeloze lijsten van eindtermen maken, maar goed kunnen lezen, begrijpend lezen en schrijven, is voor mij essentieel als je aan om het even welke opleiding hoger onderwijs wilt beginnen.

Minister, dat was mijn pleidooi om daarvan de komende jaren keihard werk te maken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u voor deze schitterende vraag.

Op de laatste rij zit er trouwens een echte neerlandicus, wiens oogjes sprankelen bij het horen van de vragen. De commissiesecretaris sprankelt ook, want hij zegt dat er in het parlement vaak vragen met dt-fouten worden ingediend. Ik had deze week ook geantwoord op een tweet. Voor mij was het allemaal vrij duidelijk. Ik maak in principe geen dt-fouten. De mensen lieten mij weten dat ik een dt-fout had gemaakt. Dat was heel 'shaky'. Ik had echter helemaal geen fout gemaakt. De meerderheid dacht dat ik wel een fout had gemaakt. Toen dacht ik bij mezelf: gelukkig staat er donderdag een vraag om uitleg over dat onderwerp geagendeerd, want het is toch wel triestig gesteld.

Het doet wel vreemd, hoor, als je weet dat je gelijk hebt en ze commentaar geven dat je een dt-fout hebt gemaakt.

Een goede taalbeheersing is relevant. Vaststellingen zoals de resultaten van PIAAC, waaruit blijkt dat 9 procent of 1 op 11 van de jongeren in Vlaanderen tussen 16 en 24 jaar moeite heeft met een eenvoudige taalopdracht, zijn zorgwekkend, ook al weten we dat onze jongeren het, als we het internationaal vergelijken, zo slecht nog niet doen.

Uit de resultaten van PISA en de recente peilingen zijn er indicaties dat de talige competenties erop achteruitgaan. Wat hiervan de oorzaken zijn, is niet zo eenduidig vast te stellen. Ik geef er een paar.

Zo kan de zeer heterogene instroom in het hoger onderwijs daarvan voor een stuk een verklaring zijn. Ook de sterk gewijzigde beeldcultuur waarin onze jongeren nu opgroeien, kan een verklaring zijn. Onderzoek toont aan dat eerstejaarsstudenten meer moeite hebben met het kritisch verwerken van informatie en met helder communiceren. Hun boodschap structureren en het juiste taalregister hanteren, vormen – ongelooflijk, maar waar – meer dan spelling belangrijke werkpunten.

Chat en sms, formats waarin kinderen en jongeren talloze keren per dag hun boodschap gieten, geven hun een grote vrijheid om de spreektaal op een eigen manier weer te geven, los van de klassieke conventies qua spelling en syntaxis.

Jongeren staan vandaag een stuk sterker dan de vorige generaties, vooral dan in spreekdurf en in de taalvaardigheid in minder formele contexten. Dan dreigt natuurlijk het andere wat ondergesneeuwd te raken.

U vraagt of ik een aantal aanzetten zie bij de herziening van de eindtermen. Nogmaals: ik denk dat we hier een fantastisch debat zullen voeren. Ik zal de nodige informatie bezorgen om de eindtermen te actualiseren en om, mevrouw Brusseel, te bepalen wat er moet worden versterkt.

Momenteel werkt mijn administratie aan een aantal documenten ter ondersteuning van het debat en ook binnen de Vlor is een werkgroep bezig een oriënterend advies voor te bereiden. U zult hierover na de zomer zeker meer vernemen. Ook hier is natuurlijk de vraag: wat schrappen we uit de eindtermen?

Mijn administratie zal inderdaad in 2016 de acties van het Plan Geletterdheid evalueren. Mijn administratie start reeds met de voorbereiding ervan in het najaar van 2015. Daarvoor heeft de projectleider van het plan, in samenwerking met mijn administratie, een monitoringsinstrument uitgewerkt. Het Plan Geletterdheid kent zijn oorsprong in de basiseducatie. Het merendeel van de acties die vanuit het beleidsdomein Onderwijs worden genomen, zijn initiatieven uit het volwassenenonderwijs. Jongvolwassenen zijn hierbij een belangrijke doelgroep. Uit cijfers van de basiseducatie blijkt trouwens dat de groep van jongvolwassenen die een beroep doen op de basiseducatie, steeds toeneemt. Het overgrote deel daarvan zijn anderstaligen.

In totaal zijn er 48 acties opgenomen in het Plan Geletterdheid. Een mooi voorbeeld van zo'n actie die specifiek gericht is op jongeren, is de samenwerking tussen de centra voor basiseducatie en de scholen basisonderwijs en secundair onderwijs, ter ondersteuning van laaggeletterde ouders waarvan de kinderen schoollopen in het leerplichtonderwijs. Het Plan Geletterdheid doelt evenwel niet enkel op het verhogen van de taalcompetenties van de jongeren en volwassenen. Geletterdheid impliceert ook het kunnen omgaan met cijfers en grafische gegevens, en het kunnen gebruiken van ICT.

Zoals elk jaar vindt in september de Week van de Geletterdheid plaats. Dit is een mediacampagne waarmee we niet alleen het brede publiek, maar ook leerkrachten en beleids mensen willen sensibiliseren.

Zoals ik ook in mijn beleidsnota aangeef, zet ik in op een talenbeleid. Scholen worden geacht én een taalbeleid én een taalvakkenbeleid te voeren. Taalbeleid staat voor het beleidsmatig omgaan met taal, bijvoorbeeld taalgericht werken in alle vakken, aandacht voor taal in toetsen en examens. Taalvakkenbeleid slaat op het taalvak zelf: bijvoorbeeld het vak Frans in het lager onderwijs met zijn leerplannen, zijn eindtermen, zijn handboeken. Iemand zei dat in bepaalde scholen geen punten voor spelling bij bijvoorbeeld het examen aardrijkskunde kunnen worden afgetrokken. Dat klopt blijkbaar niet helemaal. Het ligt niet vast in de regelgeving. Het is dus een keuze die wordt gemaakt. Het is niet de overheid die de remmende factor is. Ik vind het wel belangrijk dat in elk vak de aandacht op taal wordt gevestigd.

Tussen 2009 en 2014 legden de doorlichtingen van de onderwijsinspectie de focus onder andere op de organisatorische en inhoudelijke kwaliteit van het talenbeleid van de school. Uit dat onderzoek blijkt dat er op een aantal aspecten positieve vooruitgang werd geboekt, zoals bijvoorbeeld bij de doelgerichtheid en de beleidsmatige afspraken in functie van het talenbeleid. Toch blijft er ook nog werk aan de winkel, vooral als het gaat over de opvolging van de doeltreffendheid van het talenbeleid en op vlak van taalgericht vakonderwijs. Bovendien is uit de doorlichtingen afgelopen jaren gebleken dat niet alle scholen al een schoolbreed gedragen en actief talenbeleid voeren om de kennis van het Nederlands en vreemde talen bij hun leerlingen te versterken. We moeten proberen om iedereen mee in het taalbad te trekken.

Ten slotte vermeld ik nog dat ook in het hoger onderwijs aan taalvaardigheid wordt gewerkt. Recent bracht de Taalunie hierover nog een advies uit 'Vaart met

taalvaardigheid', waarin bijvoorbeeld het taalbeleid van de hogeschool Odisee als goed voorbeeld wordt genoemd. Ook in het debat rond oriëntering naar het hoger onderwijs is er aandacht voor taalvaardigheid. Als de niet-bindende instaproef er komt, willen we daarin ook focussen op taal. Ik heb begrepen dat dit breed gedragen is in dit parlement.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. U hebt een opsomming gegeven van heel wat initiatieven die worden genomen.

Ik voel me, wat taalgeletterdheid betreft, een uitstervende diersoort. Als wij destijds één fout maakten in onze voorbereiding of op het bord, dan was de onvoldoende onverbiddelijk daar, hoe goed de les pedagogisch en inhoudelijk ook was. Ik heb de indruk dat het nu de andere richting uitgaat. U geeft ook aan dat door de sociale media en Facebook er een sterke achteruitgang in taalcorrectheid is gekomen.

Ik denk dat kinderen ook te weinig lezen. Ze nemen visueel te weinig informatie op. Een aantal maanden geleden was er een kindergemeenteraad in Geel. Er was een heel grote afvaardiging van alle basisscholen. Er was één kind dat naar een zwerfbib vroeg voor haar deelgemeente omdat ze zo graag leest. In Geel staat op bepaalde plaatsen een kast met leesboeken waar mensen boeken kunnen ontlenen en wisselen. Ik vroeg wie er liever las dan op de computer te spelen. Het was natuurlijk de verkeerde vraag, want het was enkel dat kind. Maar met een boek te lezen, kun je ook heel wat opsteken.

De arbeidsmarkt stelt steeds hogere eisen op het vlak van taalbeheersing en taalvaardigheid. Tussen 1998 en 2009 steeg het aantal jobs voor werkenden met een hoog niveau voor geletterdheid met meer dan 20 procent. Het aantal jobs voor mensen met een lagere geletterdheid daalde met 15 procent.

Het is dus zeer belangrijk dat eraan wordt gewerkt. Minister, samen met u kijk ik uit naar de aanpassing van de eindtermen, want het zal al een zeer goede stap in de juiste richting zijn.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

De projecten die u hebt vermeld, zijn belangrijk, zeker ook het werken aan de geletterdheid van ouders. Als ouders veel lezen, lezen kinderen ook en halen ze goede resultaten op school. Het allerbelangrijkste lijkt mij wat in de leerplannen komt, hoe men het in de klas aanpakt en wat het talenbeleid van de school is. Als u stelt dat daar nog werk aan is, dan moeten we dat met z'n allen in deze commissie steunen en regelmatig nagaan of er schot in de zaak komt.

Wat mevrouw Celis vertelde over de bibliotheek, is zeer belangrijk. De voorbije maanden hebben we af en toe gediscussieerd over bibliotheken in de Vlaamse gemeenten. Het kan niet voldoende worden onderstreept hoe belangrijk dat is. We moeten vertrouwen hebben in onze lokale besturen – dat zou ik van mijn fractieleider nooit mogen ontkennen. Ik zal dat dan ook niet doen. Ik weet bijvoorbeeld dat er gemeenten zijn – en ik ga nu eens heel stout zijn, want ik ben als enige blauwe hier – zoals bijvoorbeeld Oostende, die toch snoeien in het budget van de bibliotheek. Projecten voor anderstalige ouders en anderstalige kinderen werden teruggedroefd terwijl het eigenlijk succesvolle projecten waren. Er werd nogmaals gesneden in het personeelsbestand. Dat is heel erg spijtig. We kunnen die regie wel uit handen geven, maar bibliotheken zijn toch heel erg belangrijk.

We moeten waakzaam zijn, niet alleen als volksvertegenwoordigers, maar ook als politici die de lokale besturen wat kennen en de mensen wat kunnen aanporren. Ook Mechelen heeft onvoldoende openingsuren voor de bibliotheek. Ik wil wel dat de bibliotheken overal voldoende open zijn, dat de meisjes of de jongens die als enigen uit een groep zeggen dat ze graag lezen, wel worden bediend en niet worden beschouwd als een minderheid waar we niet meteen van wakker moeten liggen. Die kinderen kunnen hun leeftijdgenootjes misschien enthousiasmeren voor de lectuur.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Celis heeft het belang van goede taal al in de verf gezet.

Minister, ik ben blij dat u hebt gezegd dat het geen regel is of dat de inspectie scholen niet evalueert op het feit dat ze alsnog zouden evalueren op taal bij andere vakken dan het Nederlands. Op dit moment is het in Vlaanderen 'common sense' dat men bij bijvoorbeeld het examen geschiedenis geen punten mag aftrekken wanneer leerlingen geen aandacht hebben voor de taal. Leerlingen vroegen aan mij altijd of ik punten aftrok voor dt-fouten. Als het antwoord neen was, lazen ze het examen gewoon niet meer na. Minister, wat u hier hebt gezegd, is zeer belangrijk.

Wat mevrouw Brusseel heeft gezegd over Latijn, is cruciaal. Het is krankzinnig dat jongeren die een andere taal studeren, beter in staat zijn om een Nederlandse tekst te ontleden dan zij die Nederlands krijgen. Als je verder studeert, moet je een tekst kunnen analyseren en op zoek gaan naar gidswoorden, naar verbanden, naar opsommingen. Bij het aanleren van Latijn leer je dit. Bij het bepalen van de eindtermen, moeten we toch zeker luisteren naar de leerkrachten Nederlands en ook andere, die zeggen dat leerlingen niet meer kunnen lezen en niet meer kunnen zoeken naar die gidswoorden.

Ik wil ook wijzen op de screening bij de overgang van het kleuter- naar het lager onderwijs en van het lager naar het secundair onderwijs, ingeschreven in Onderwijsdecreet (OD) XXIV. Die screening moet zorgvuldig gebeuren. We moeten oppassen dat we geen kringredenering maken. Als we een kring-redenering maken en als we de eindtermen voor taal – die nu al een beetje te laag liggen – toetsen, dan gaan we zeggen dat die leerlingen oké zijn. Maar uit het onderzoek dat mevrouw Celis aanhaalde, blijkt dat we kritischer moeten zijn en dat we een tandje bij moeten steken. De screening is cruciaal, maar ze moet met de juiste doelen en middelen gebeuren om de problemen bloot te leggen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het effect van helpende ouders op de leerprestaties van jongeren – 2695 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ouderbetrokkenheid is een van vele factoren die de schoolloopbaan van een kind kunnen beïnvloeden. Veel scholen signaleren een gebrek aan contacten met ouders. De opkomst bij ouderavonden of oudercontacten of infoavonden is laag en er wordt vaak nauwelijks of laattijdig gereageerd op vragen en mededelingen vanuit de school. Afgelopen weken heb ik wel wat signalen gekregen van scholen die echt in overleg met de ouders willen gaan, maar de ouders hebben weinig of geen interesse.

Ouders van hun kant voelen zich dikwijls niet erkend, onbegrepen of niet respectvol behandeld door de school. Een nieuwe metastudie bekeek 37 onderzoeken naar het effect van ouders op het leren van hun kinderen, die gepubliceerd werden tussen 2000 en 2013. Daar zit wel een beetje een tijdeffect op. Men selecteerde onderzoeken die naar effecten keken bij leeftijden tussen de kleuterschool en het einde van het leerplichtonderwijs. De onderzoekers kregen zo een overzicht van zo maar eventjes 108 elementen hoe ouders een rol kunnen spelen in het beïnvloeden van de schoolresultaten van hun kinderen. Als we specifiek kijken naar oudergedrag, dan zien we dat het lijstje van meest naar minst effect er zo uitziet: de verwachtingen van ouders, praten met je kinderen over school, samen lezen met kinderen, de opvoedingsstijl, helpen met huiswerk, ouders die meewerken met schoolactiviteiten.

In de beleidsnota van de minister is dan ook opgenomen dat we niet alle problemen die zich in de samenleving voordoen, moeten afschuiven op het onderwijs en dat het uitgangspunt is en moet blijven dat ouders hun rol ten volle moeten opnemen, dat zij hun kinderen maximaal moeten ondersteunen in hun schoolloopbaan en ze moeten opvolgen wanneer zich problemen stellen, en ook wanneer zich geen problemen stellen om ze aan te moedigen. Minister, u wilt daarbij maatregelen ondersteunen die de dialoog tussen de leraar en de ouders vergemakkelijkt.

In het antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 334 kreeg ik van u en uw collega's een opsomming van welke initiatieven er de voorbije jaren reeds op poten werden gezet om de ouderbetrokkenheid te verbeteren. Zo zijn er de ouderkoepelverenigingen, studenttutoringprojecten, Leren Thuis Leren en nog een heel gamma. Het was eigenlijk interessant om te zien wat er allemaal al is. Het was ook mijn bekommernis om te zien wat er al is.

Minister, hoe zal ouderbetrokkenheid worden meegenomen in de hervorming van de lerarenopleiding en/of -nascholing? Welke eventueel nieuwe initiatieven of mogelijkheden ziet u nog om de band tussen ouders en de schoolloopbaan van hun kinderen te versterken, wetende wat er allemaal al is op dit moment?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Daniëls. Ouderbetrokkenheid in de lerarenopleiding inbouwen behoort in wezen tot de autonomie van deze opleidingen. Alle leraren die afstuderen moeten de basiscompetenties behalen. In het functionele geheel van de basiscompetenties 'de leraar als partner van ouders/verzorgers' is het 'omgaan met ouders en ouderbetrokkenheid' letterlijk opgenomen. Lerarenopleidingen zijn verplicht hieraan te werken. Dat geldt ook voor de nascholing van leraren. Het functionele geheel 'de leraar als partner van ouders/verzorgers' is opgenomen in het beroepsprofiel van de leraar. Het beroepsprofiel is een gids voor de verdere professionalisering.

Het professionaliseringssysteem voor de leraren werkt grotendeels vraaggestuurd. Dat betekent dat scholen op basis van hun eigen noden en behoeften een beroep kunnen doen op een organisatie naar eigen keuze. Om hun nascholingsplan uit te voeren, krijgen scholen middelen van de overheid. Er zijn veel organisaties die expertise in huis hebben rond ouderbetrokkenheid.

Naast de middelen die rechtstreeks toegekend worden aan de scholen, worden er ook middelen toegekend aan de pedagogische begeleidingsdiensten die daarmee aanbodgestuurde nascholingen kunnen aanreiken.

Welke nieuwe initiatieven zijn er? Wat de lopende initiatieven betreft, verwijs ik naar mijn antwoord op uw schriftelijke vraag nummer 334. Ik geef er nog een paar extra elementen bij. In het kader van nascholing op initiatief van de

Vlaamse Regering worden thema's geselecteerd ter ondersteuning van de implementatie van onderwijshervormingen. Voor de eerstvolgende schooljaren staat competentieontwikkeling rond het M-decreet op de agenda. Van de geselecteerde projecten zijn er heel wat die ook aandacht besteden aan het verbindend samenwerken van scholen met onder andere de ouders.

Op dit ogenblik bereiden mijn kabinet en administratie volop een nieuwe driejarige beheersovereenkomst met de drie erkende ouderkoepelverenigingen voor. We doen dit in samenspraak met hen. De uitvoering van deze beheersovereenkomst zal van start gaan op 1 januari 2016. De ouderkoepelverenigingen doen mooi werk. De kernopdracht is natuurlijk om in te zetten op de verhoging van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie, door zowel individuele ouders als ouderraden en ouderwerkingen te informeren en te sensibiliseren.

Zij doen dit aan de hand van veel acties. Ze hebben het afgelopen jaar samen sterk ingezet op het belang van voorlezen door ouders via de Grote Voorleesdag. Een goed onderbouwd initiatief, zo blijkt ook uit een recente metastudie die aan de basis ligt van uw vraag. Ik heb ze er even bij genomen. Ik heb een artikel gevonden van Pedro De Bruyckere, waar u waarschijnlijk uw mosterd hebt gehaald, over het effect dat ouders hebben op leren. U hebt daar heel veel interessante zaken over gemeld in uw vraag. Pedro De Bruyckere haalt één negatief effect aan, namelijk dat het effect van helpende ouders voor wetenschappen negatief zou kunnen zijn. Dat is gebaseerd op twee studies, maar ligt wel in lijn met een Brits genenonderzoek dat aangaf welke vakken het minst erfelijk bepaald waren en welke het meest. Als je dan kijkt naar waar ouders het minst en het meest effect hebben, zie je dat bij de kunstvakken de grootste invloed is, dan taal, en dan zijn er andere invloeden die kleiner zijn. Voor wetenschappen zou het negatief zijn. Hij concludeert dat het niet betekent dat je je kinderen niet meer moet helpen met huiswerk, behalve met de wetenschapsvakken. Dat is bijzonder.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Ik wil twee zaken aanhalen. Als we kijken naar een beginnende leerkracht – ik ben het zelf ook ooit geweest – die als 25-jarige met ouders over een student van 18 jaar in gesprek gaat, waarbij de ouders vragen of hij al kinderen heeft, en hij zegt neen, dan is het niet altijd evident. Ik denk dat die ouders op bepaalde momenten ook gelijk hebben om dat te zeggen. Op dat moment ben je daar niet op voorbereid, en ook niet op het brengen van bepaalde boodschappen. Moet dat allemaal in die lerarenopleiding gestoken worden? Die vraag is open, maar het moet wel ergens aan bod komen.

U zegt dat u met de ouderkoepelverenigingen gaat kijken naar een nieuwe beheersovereenkomst. Ik denk dat het goed is om ook eens te kijken naar alle initiatieven die al genomen zijn en hoe effectief die zijn geweest. Wat hebben die werkelijk teweeggebracht of niet teweeggebracht? We moeten misschien in die beheersovereenkomsten wat meer duidelijkheid krijgen, want een aantal van die beheersovereenkomsten zijn geschreven op een vage manier, waarbij alles dat daartoe hoort, zelfs een affiche ophangen met 'ouders zijn hier welkom', wordt gezien als iets dat ouderbetrokkenheidverhogend werkt. Daarbij leert mijn ervaring dat dergelijke affiches meestal wel effect hebben om de zon buiten te houden, maar ik vrees ervoor dat het zou helpen om de ouderbetrokkenheid te verhogen.

U haalt het negatieve effect op wetenschap aan. Het is niet onbelangrijk dat ouders in een poging om goed te helpen, fout helpen. We zien hetzelfde probleem bij de pengreep. Als kinderen leren schrijven, is het cruciaal om dat goed aan te leren. Heel veel scholen geven een blaadje mee naar huis waar duidelijk op staat hoe het moet. Er zijn ook scholen die bewegingstips meegeven. Dat zijn allemaal zaken die niet onbelangrijk zijn.

Ik wil het huiswerk nog even aanhalen. Het is een aparte discussie. Collega Van Dijck heeft er al naar verwezen: huiswerk zorgt ervoor dat ouders weten waar hun kinderen op school mee bezig zijn. De vorm en de begeleiding, dat is iets anders, maar het verhoogt wel de betrokkenheid. Als mijn zoon 's nachts in zijn bed een schip aan het bouwen is en ik weet dat het thema op school 'piraten' is, dan is dat handig om weten om dan mijn piraat in zijn bed te krijgen. Ik pleit ervoor om alles wat er is op dat vlak met een zeer kritisch oog te bekijken en in te zetten op die zaken die wel degelijk effect hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.